

Mühre

Dergi



- Büşra Kahraman • Emel Eminağaoğlu • Esra Adalı • Esra Tandoğan
- Feride Özge Yılmaz • Gamze Haskılıç • Murid Bergûsi • Nur Gökce
- Sümeyye Beyazçelik • Sevil Fidan • Şulenur Kılıçbay • Yasemin Bahar



Künye

Genel Yayın Yönetmeni

Esra Adalı

Editörler

Feride Özge Yılmaz

Gamze Haskılıç

Sümeyye Beyazçelik

Son Okuma

Nur Gökce

Şulenur Kılıçbay

Web Tasarım

Samet Civan

Görsel Tasarım / Sosyal Medya

Esra Tandoğan

Kapak Tasarım / Çizim

Büşra Kahraman

Girizgâh

Dünya üzerinde yaşanan vahşet dolu anlara şahitlik edenler olarak, kelimelerle bu zor zamanlara ışık tutmak için buradayız. Her sayımızda olduğu gibi, bu sayımızda da yüreğinizin derinliklerine dokunacak metinler ve düşüncelerle karşınızdayız.

Dünya, çalkantılı bir deniz gibi; bazen sükûnet içinde, bazen fırtınalı... Bu denizin sularında kaybolmuş insanlığın acı hikayelerini duyumsuyoruz. Hangi coğrafyada olursa olsun, her gün bir yerlerde yaşanan katliamlar, açlıkla savaşılan milyonlarca insan, susuzluktan kavrulan topraklar var. İnsanoğlunun kendi yarattığı bu karanlık tablolar karşısında, sessiz kalamayız, kalmayacağız. Mühre Dergi bu sessizliği bozmak için haykırmaya devam ediyor.

Sadece dış dünyanın yansımalarını değil, iç dünyamızın derinliklerindeki yolculuğu da merkeze alıyoruz. İçsel yolculuk, kendi benliğimizin keşfi, ruhumuzun derinliklerine doğru bir seyahat gibidir. Bu yolculuk, bazen en zor zamanlarda başlar ve asıl aydınlanmayı, en karanlık anlarda buluruz. Mühre’de bu içsel serüvene dair izler bulacaksınız. Bu sayımızda, kalemlerimizle bu iki yolculuğu bir araya getiriyoruz. Dış dünyanın acılarını ve iç dünyamızın derinliklerini keşfederken, umudun rengini de hiç kaybetmeyen bir şekilde taşıyacağız. Hep birlikte, yazının ve düşüncenin gücüyle, daha adil, daha insancıl bir dünya için çaba göstermeye devam edeceğiz.

Mühre Edebiyat Dergisi’nin üçüncü sayısında, siz değerli okurlarımızla buluşmanın heyecanını taşıyoruz.

Sevgi ve umutla

Mühre Ailesi

İçindekiler

Bir Yoldan Başka Bir Yola: Yazarlarla Yolculuk Sümeyye Beyazçelik	3
Peynir - Gamze Haskılıç	5
Arpa Boyu - Esra Tandoğan	7
Kaçış Rampası - Nur Gökce.....	8
Sır - Esra Adalı	11
Ağacı Kesemem - Esra Tandoğan	13
Yazar Şeyma Subaşı'yla Söyleşi- Feride Özge Yılmaz	15
Gezgin - Sümeyye Beyazçelik	17
Nefis Bir Şey- Yasemin Bahar	19
Zırdeli - Sevil Fidan	21
Tavukları Zehirlemek - Büşra Kahraman	23
Yola Devam Bir Ayrılığın Hüznü - Feride Özge Yılmaz	25
Küçük Şeytan - Şulenur Kılıçbay	27
Aslanlı Paşa - Emel Eminağaoğlu	31
Yolculuğa Övgü: Bir Yolculuğun Hikayesi - Feride Özge Yılmaz	34
Yolculuk Nedir? - Şulenur Kılıçbay	36
Fena Olmaz - Murid Bergusi	40
Yolculukla İlgili Kitap Tavsiyeleri - Feride Özge Yılmaz	41
Anı - Nur Gökce	43

BU SAYIDA

Yol uzun. Yolculuk uzun.
Yolcunun bir amacı var,
yolun da kıymeti.
Ya bedenini taşıyor insan ya
içinde büyüttüklerini. Belki
hesapsızca çıkıyoruz yola.
Belki durup düşünerek
gelecekte olanları.
Mühre Dergi hesap ederek
veriyor mesajını yolda
olanlara. Üçüncü sayısında
yoldaşlık ediyor kendi
kabuğuna sığmayanlara.
Omuz veriyor.
“Yazma eylemi” ile
başladığımız yolculuğumuzu,
“sınırlarla” devam ettirdik.
Bu sayıda ise “yolculuk”
teması ile selamlıyoruz
okurlarımızı.
Zengin içeriklerle ve
edebiyata bir mühre vurmayı
şiar edinmiş yazar
kadromuzla sizlerleyiz.
Keyifli okumalar

Sümeyye BEYAZÇELİK

BİR YOLDAN BAŞKA BİR YOLA: YAZARLARLA YOLCULUK

“İçim, ey içim, bu yolculuk nereye?” diyor Zarifoğlu. Fiziki bir yolculuğun gerekliliği kadar içimizin, ruhumuzun, kalbimizin de yolculuklara ihtiyacı vardır. Dönüp kendimize bakabilmek, ruhumuzun aldığı yaraları görebilmek ve iyileşebilmek için harekete ihtiyaç duymadan bir yolculuk da yapabiliriz. Zihnimizin odalarında dolaşabilmek için illaki ayaklarımızı kullanmamız gerekmeseydi de yeni keşfettiğimiz bir şehir kendimizle ilgili sorularımızı pek tabii cevaplayabilir. Tamamen yabancı olduğu bir kentte, kaldırım taşlarının adımlarımız altında ürkek ve tedirgin kıpırdadığını hissetmek, yüreğimizde sonu gelmez sandığımız labirentlere, bir çıkış yolu gösterebilir.

Gogol “Yol olmazsa nerede yürüyeceksin? Ayağının altında toprak yoksa neyin üstünde gideceksin?” derken madden sahip olduğu bir taşın, toprağın, yolun var olmasının ne kadar kıymetli olduğuna dikkat çekerken aslında hayat yolunu da kast etmektedir. Kendine ait, sınırlarını senin çizdiğin bir yolun var mı? Yoksa savrulmakta mısın?

Bir ihtiyaç olarak gördüğümüz yolculuk aynı zamanda içinde barındırdığı bilinmezlik, sürprizli hâl ve belirsizlikle, bazı endişeleri de beraberinde getirir. Evin alıştığımız hatta sıkıldığımız konforundan dışarı çıkarken, çoğu kez boğucu olarak tanımladığımız ev, güvenli kalemiz haline gelip; yeni keşifler, dibi görünmez bir kuyu gibi algılanır zihnimiz tarafından. “Bir gerçek terk edilirken, bir mümkün doğru yol alınıyor,” diye yazdığında, Rasim Özdenören de bundan bahsediyordu sanırım. Çünkü cümlenin sonu şu şekilde: “Kaygının zeminini meçhul oluşturuyor.”

Tekâmül etmenin, kâmil insan olma yolunda ilerlemenin de yolculuk çeşitlerinden olduğunu söylememiz gerekir. Ruhumuza çevirdiğimiz bakışlarımızla kendimizi tanıma yolculuğuna çıkarken, etrafımızdaki dünyayı seyrederken kâinatın bağrında mündemiç bir ilahi mesajın peşine düşüyoruz aslında. “Çünkü sadece oturduğumuz şehirde çarpıyor doğanın yüreği,” diyor Nuri Pakdil. “Aslında yaşamın da bir yolculuk olduğunu, belki en iyi yolculukta anlıyoruz,” diyerek de yaşama dair, yaratıcıya dair, kendimizi ve Rabbimizi bilmeye dair birçok ipucunu yolculukta yakalayabileceğimizi söylüyor bize.

Çıkılacak yolun varlığıyla -bilinen bir yol da olabilir bu yeni bir tecrübe de- geçmişin birden yakamıza yapışması muhtemeldir. Beynimizin içinde bir anıyı anlatırken ya da hatırlarken yaşadığı âna çok yakın şimşekler çakar. Yolculuğun bize hatırlatacaklarına bazen ihtiyaç duyabiliriz ama kaçtıklarımıza rastlamamız da mümkündür. Yine de “Bütün bu yolculuklar geçmişini yeniden yaşamak için mi?” diye soruyor Calvino. Tanıdık simalar veya yabancı

yüzler yolculuğun seyrini değiştirmeyecek sanırım. Gidişatin akışını bozan, geçmiş döngüsünden çıkıp gelecek tasavvurumuza odaklandığımızda gerçekleşecek. Çünkü yeni bir soru daha soruyor Calvino: "Bütün bu yolculuk geleceğini yeniden bulmak için mi?"

Peki zihnimizde, ruhumuzda durmadan devam eden yolculuğun ötesinde, gerçek bir yolculuğa çıkarken, onun nerede başladığını bilebilir miyiz? Bilet bakarken mi, bavul hazırlarken mi yoksa sabah kaçmaması gereken bir uçak veya otobüs saati için alarm kurarken mi? Bunun cevabını da bize Michel Onfray versin, "Yuvamızın kapısının kilidinde anahtar hareket ettiği, evimizi kapatıp bağlı olduğumuz limanı ardımızda bıraktığımız andan itibaren, işte tam o kesin anda başlar gerçek anlamda yolculuk."

Yuvanın anahtarı cebinde, bavulun elinde, ne zamandır seni meşgul eden meseleler zihninde yola koyuldun. Kilometreler arttıkça, evinle aradaki mesafe uzadıkça; beyninin kıvrımlarında dolanan sorular aniden özölür ve her şey netleşir mi? Hemingway'e göre işler pek de öyle yürümüyor. "Bir yerden bir yere gitmekle kendinden, içindeki o şeyden kurtulamazsın," diyor okuyucusuna. Kim bilir, aradığın cevapları bulamazsın belki ama sormayı ummadığın yeni sorular keşfedersin. Her yeni soru da kendin ve yaşam hakkında öğrenebileceğin bir yol açar önüne. Zaten bir yolculuktan daha fazla ne beklenir?

Gamze HASKILIÇ

PEYNİR

Perdenin arasından sızan güneş, gözüne dokunmaya başlayınca son direnişlerinden vazgeçip kalkmaya yeltendi. O sırada keskin bir koku burnunun direğini sızlattı ve söylenerek yataktan kalktı. “Nalet karı yaptı yine yapacağını. Serpiiiiiiii! Sabah sabah ne bu koku kadın? Sandıktan çeyizlerini mi çıkardın yoksa?”

Yatağın karşısındaki koltuktan hışımla aldı pantolonu. Alelacele giymeye çalıştıkça bacakları birbirine dolanıyor, diğer yandan söylenmeye devam ediyordu. “Haram bana uyku, haram. Köpek gibi çalış, patrona boyun bük, yalaka şefe el pençe divan dur, sonra evde üç saatlik uykuyu uyuyama.”

Serpil kapıdan başını uzatıp göz ucuyla kontrol ettikten sonra etekleri havalanarak içeri girdi. Rıfat’ın söylenmelerine aldırış etmeden “Kahvaltı hazır, iki ekmek al da gel. Çocuklar sofrada bekliyor,” diyerek odadan çıktı ve bir şey söylemeyi unutmuş gibi arkasını dönüp nefeslendikten sonra “Kaygana yaptım özlemişsinizdir, köy peyniri de var, dürüm yapacam sana,” deyip yoluna devam etti.

Rıfat severdi kayganayı, köy peyniri olmasa da olurdu. Bir türlü alışamamıştı şu yöresel peynirin tadına. Kendi köyününki olsa oooh mis gibi dürüm olurdu, ama ya karısının memleketinin peyniri öyle miydi? Kokmuş çoraba benzetirdi onu ya da çürümüş yumurtaya. Koku buram buram odanın içini doldurmuştu.

Pantolonunu giymeyi başardıktan sonra kapının arkasında asılı gömleğini alıp burnuna dayadı. Yanılmamıştı, koku üstüne sinmişti. “Hay senin peynirine,” diye mırıldanıp başka gömlek seçmek için dolabı açtı. Anlaşılan Serpil bütün gömlekleri kolalayıp ütulemişti. Dolapta manken gibi salınıyordu hepsi. Rıfat’ın keyfi biraz yerine geldi. Sevdığı açık mavi kareli gömleği gözüne çarptı. Kokladı, temizdi. Nihayet üzerine peynir kokusu sinmemiş bir gömlek bulduğuna sevinerek giydi.

En küçük oğlu Semih içeriden koşarak geldi. Pire gibi zıplayıp babasının paçasına yapıştı. “Baba babaaa, niye gelmiyon biz yiyoyuz bak sana kalmaz,” deyip boncuk gözleriyle babasına baktı. Rıfat pantolonunun buruşmasından endişe ederek “Dur oğlum dur. Sen git ye yemeğini gelicem ben. Söyle anana kaldırsın şu peyniri. Babam gelmeyecekmiş yoksa de!” dedi ve Semih’i kollarından tutup kaldırdı. Poposuna bir şaplak atıp içeri yolladı. Semih kikirdeyerek aynı zıplayışlarla yemeğe yollandı.

Rıfat kardeşinin Almanya’dan gönderdiği parfümü gömleğine bol keseden sıktıktan sonra içeri gitti. Yer sofrasına oturmuş dört gözle yemeyi bekleyen çocuklar babalarının geldiğini görünce kayganaya yumuldu. Serpil’in “Babanız gelmeden dokunmak yok!” uyarısı geçerliliğini yitirmişti. Bir yandan koca lokmaları çiğnemedi yutarken diğer yandan babalarını süzen

çocuklar, ses çıkmayınca bakışlarını usulca annelerine çevirdiler. Serpil kızgın gözlerle onları izliyordu. Büyük oğlu Selim'in ensesine şaplak atıp "Bir daha babanız oturmadan başlarsanız külahları değışiriz," dedi. Annesi ne zaman kızsza dayağı hep Selim verdi. Kaderine boyun eğip yemeğine devam etti.

Rıfat homurdanmaya devam ederek sofraya oturdu. Bağdaş kurup sofra bezini beline kadar çekti. Son dakika iş elbisesine yağ damlasın istemezdi. Bu kadın da bilerek yağlı yemekler yapıyordu sanki, garezi vardı. Rıfat çalışmasa ne yiyip içeceklerdi acaba.

Gömleğinin kol düğmelerini açıp dirseklerine kadar kıvırdı. O an fark etti ki peynir kokusundan eser yoktu. "Serpil, kaldırdın mı peyniri? Aferin. Bi daha getirme şu kokan şeyi sofraya," derken kaşlarını çatıp dudaklarını tiksinererek büzdü. Serpil anlamamıştı. "Ne peyniri hayatım? Sizin köyün peyniri var işte. Benim peyniri diyorsan biteli ay oldu," diyerek peynire uzandı, bir parça alıp lavaşın ortasına yaydı. Sıkıca sardıktan sonra dürümü Rıfat'a uzattı. Şimdi şaşıрма sırası Rıfat'taydı. Burnunun dibinde kokan şey neydi o zaman?

Tabii ya! Rıfat nasıl unutmuştu bunu. Akşam iş çıkışı canı balık çekmişti de iki kilo istavrit almıştı. Fazladan para vermeyip Serpil'e temizletecek, balık keyfi yapacaktı. Hesap etmediğı şey sokağın başındaki kahvehanede arkadaşlarını görüp geç saatlere kadar pişpirik oynamaktı. Eve geldiğinde ahali çoktan uyumuş, gözlerinden uyku akan Rıfat yatağın yolunu zor bulmuştu. Gitti güzelim balıklar diye dert yanarken bir taraftan da boşa giden parasına üzülüyor, uykusundan olduğu için kendine kızıyordu.

"Ne biçim karısın sen Serpil! İnsan kocasından önce uyur mu? Neyim ben, he? Sabahtan akşama kadar it gibi çalışıyorum. Kimin için he, kimin için?"

Rıfat hiç susmadı...

Esra TANDOĞAN

ARPA BOYU

“Az gitmiş uz gitmiş,” diyerek çıkılır yollara masallarda. O yollarda inilir, nereye açılacağı bilinmez yedi kapılı kuyulara. Devlerle karşılaşılır, anka kuşlarının sırtlarında ejderhalarla savaşılr. O yollarda kapışılır karanlık canavarlarla.

Macerasız yol, yolsuz macera olur mu? Olmaz bence. O zaman yolculuksuz çocuk kitabı da olmaz. Kimi zaman ejderhaların yaşadığı hazine dolu dağlara, kimi zaman elflerin ormanlarına, bazen aya, bazen denizler altına yapılır yolculuklar. Gezegenler arası yolculuk yapar Küçük Prens ya da Alice tavşan deliğinden başka bir diyara geçer. İlle de bir yerden bir yere yapılmaz ki, mesela Varolmayan ülkeye gider Wendy. Bazen de bir zamandan başka zamana gidilir çocuk kitaplarında.

Peki neyle yaparlar bu yolculuklarını? Bazen yürüyerek, bazen atla arabayla, trenle, mekikle, cadı süpürgesiyle, sihirli halılarla, bir parmak şıklatmasıyla... Hayal gücü sınır tanır mı çocuğun?

Çocuk kitaplarında da çoğu zaman her yola çıkışın sonu yuvaya dönüş olmuştur. Yola çıkan kahraman döndüğünde büyümüştür, olgunlaşmıştır. Hayatın zorluklarını, yolun hep ileri gitmediğini, bazen düşmeler yaralanmalar olduğunu, kalbinin nasıl acıdığını, gözyaşlarının da boşuna akmadığını öğrenmiştir. Kötülerle savaşmak için çıktığı yol çoğu zaman, savaştan daha zorludur. O yolda pes etmeden devam etmeli ya da bazen en sevdiklerinden vazgeçebilmelidir. Büyümüştür çocuk kahraman yuvaya döndüğünde. İşte çocuk okur da onunla büyür, okuma yolculuğunda.

Yola çıkmak ne olacağını bilmeden ileriye doğru gittiğini sanmaktır. Umulmadık maceralara atılma cesaretini gösterebilmektir. Bazen de farkında olmadan gerilemek, düşmektir. Elinden tutan birileriyle tanışmak ve yoldaş olmaktır. Esen rüzgâra doğru yürürken özgür hissetmektir. Çamura boyanıp yorulup, oflayıp puflarken hayatı öğrenmektir. Kitap okumanın da bir yolculuk olduğunu düşünürsek yolculuksuz bir çocuk edebiyatı düşünemeyiz. Sonuçta bir ağaç dalına kurulmuş salıncaktayken de içimizdir yaptığımız yolculuk.

Nur GÖKCE

KAÇIŞ RAMPASI

Akarsu çağıldaması gibi bir sesin içinden geçiyorum. “Yozgat, Ankara, Ankara! Nereye gidecektin ablam?” bağırışlarına değmemeye çalışıyorum. Notalarını yeni ezberlediğim bir senfoni eşlik ediyor duyduklarıma, bavulumun sürüklenme sesi. Onu ne zaman hazırladığımı, içine ne koyduğumu hatırlamıyorum. Gözlerimi açtığımda yanı başımdaydı. Haftalardır her sabah bu terminalde uyanıyorum. Cebimde yalnızca tek yön bileti ve bir karışık tost-ayran alacak kadar para oluyor. Ne eksik ne fazla. Adımı hatırlamıyorum. Nereden geldiğimi de nereye gitmem gerektiğini de bilmiyorum. Zihnimde tek bir hatıra var. Yalnızca annemin ev anahtarımı ödünç aldığını ve geri vermeyi unuttuğunu anımsıyorum. Demek bir ihmal sonucu dışarıda kaldım. Sonra bilmem ne şekilde buraya geldim. Neden bir oteli değil de otogarı tercih ettim? Neden üzerinde izmaritten delikler oluşmuş mor minderli bu demir bankta buldum kendimi?

Çuvalını başına yastık yapmış yaşlı adamın yalnızlığını kendiminkine benzetiyorum. Tavandaki demirlerin arasına yuvalamış kuşa, evden getirdiği sandviçi yiyen genç kıza özeniyorum. Aşına bir yüz görmek umuduyla büfelerden birine giriyorum. “Bir karışık tost bir ayran alabilir miyim, daha önemlisi beni tanıdınız mı?” Kasadaki adamın boş gözleri bıkkınlıkla yüzümden geziniyor, yok. “Birine benzettiniz galiba.” diyor para üstünü uzatırken. Hâlbuki dün, ondan önceki gün hatta ondan önce de alışveriş yapmıştım buradan.

Sucuğun, kaşarın tadı öyle berbat ki yaş geliyor gözlerimden. Yan masada oturan çocuğun gitar kılıfına kayıyor gözlerim. Gitarın bile bir evi var, üstelik oldukça rahat görünüyor diye düşünüyorum. Çok dikkatli bakmış olmalıyım, huzursuzlanıyor çocuk, kaşlarını kaldırıyor. Yüzüme keçeli kalemle bıyık çizmişim gibi bir ifade takınıyor. Tostumdan aldığım yeni ısırk tuzlu ve ıslak. Çiğnemeye çalıştıkça lokma ağzımda büyüyor, büyüyor... Biraz daha beklersem yutacak beni. Yardım etmesini umarak ayranımı yudumluyorum. Boğazımda bir yumru. Çocuk garip garip bakıyor. Madem bu kadar zorlanıyorsun, madem beğenmedin yeme öyleyse. Ceplerim boş, açlıktan ölürüm diye korkuyorum.

Yürüdüğünde çiçekli elbisesi dizlerine dolanan, beyaz saçları beline uzanan bir hanımefendi geçiyor yanımdan. Sırtındaki kedi çantasında British Shorthair. Bir an için kulaklarını havaya dikip bıyıklarını oynatıp alay eder şekilde güldüğünü sanıyorum bana. Bunu itiraf etmek zor olsa da ona hak veriyorum. Gidecek yeri, kimsesi olmayan bir zavallıyım ben. Önüme konacak bir kap mamaya bir kap suya, tüylerimin okşanmasına tamah edecek haldeyim.

Vezneciye hâlini hatırını soruyorum, tanısm diye yüzümü dibine kadar yaklaşıtıyorum. O da bilmiyor kim olduğumu. Bileti nereye keseceğini soruyor ben de ona soruyorum “Nereye

gideyim?” Dalga geçtiğimi düşünüp sinirleniyor. “Hanımefendi müşteri var, biraz acele edin!” diyor. Arkama bakıyorum, kimse yok. Uzatmak istiyorum, konuşmak, akıl almak... Tutuyorum kendimi. Rastgele bir şehir seçiyorum, o güzergâhta başka bir durakta inirim belki.

Kayıp anonsunu duyunca resepsiyona koşmaya başlıyorum. Bavulumun tekerlekleri ters dönüyor, olsun daha hızlı koşmalıyım. Belli ki benim için geldiler. Anons tekrarlanıyor. Çağıldama... “Yozgat, Ankara!” Tekerlekler daha fazla dayanamayacaklarını bağıyor... Seslerin içinden ismimi bulup çıkarmaya çalışıyorum. Kimliğimi sorarlarsa kaybettim mi diyeceğim? Buraya geldiğimden beri kimse kontrol etmedi. Kimliksizim. Kimliksizim ama almaya gelenler yine de tanır beni değil mi? Ya biletimin üzerindeki isme bakıp da orada bambaşka bir adla yer aldığımı görürlerse ne olacak. O zaman her şeyi başından anlatırım, ismimi hatırlayamadığım için yenisini uydurduğumu, buna mecbur kaldığımı söylerim onlara. Eğer gerçekten beni bulmaya gelmişlerse bana inanırlar. Öyleyse hızlanmalıyım, bir an önce kavuşmalıyız.

Koşuyorum, koşuyorum, tekerlek sesleri, koşuyorum, koşuyorum, kırılma. Şimdi biliyorum bavulumun içine koyduklarımı, buradaki herkes de biliyor. Şallar, üzerinde geometrik şekiller olan bir gömlek, çok fazla ilaç, Kayıgım Rosinha isimli bir kitap. İç çamaşırlarım etrafa saçılmış. Terden sıırıslıklam olmuş, utançtan kıpkırmızı kesilmiş hâlde toplamaya çalışıyorum hepsini. Bavula tıkıyorum. Anons yenileniyor, her şey daha berrak sanki, cızırtılardan azade bir ses “Tuğba Taşkiran, Tuğba Taşkiran, danışmaya bekleniyorsunuz!” diyor. Koşup babama sarılıyorum, tozpembe bir örtü başımda, annem gözlerimden öpüyor, annem çok ağlıyor, babam çok... Ağabeyim, kız kardeşim ellerimden tutuyorlar sımsıkı. Ne çok beklemiş, ne çok özlemişler. Dakikalarca hasret gideriyoruz, pardon dakikalarca hasret gideriyorlar. Bavulumun başında durmuş onları seyrediyorum.

Peron elli altının önünden biniyorum Adana arabasına. On iki numarayı seçmiştim cam kenarı diye. Pencerenin ortasından şerit geçtiğini görünce keyfim kaçıyor. Yanıma biri oturuyor, ismi Sultan'mış. Ben adımımı bilmiyorum. Muavin ikrama başlıyor, şu en sağdaki bisküviden istiyorum: “Bu mu?” “Hayır değil.” “Peki bu?” Anlamıyor beni, dilim başına tek üzüm düşen kekten veriyor. Kekin içindeki üzümü kendime benzetiyorum. Sultan, annesinin yaptığı sıkmalardan ikram ediyor, yöresel bir yiyecekmiş. Annesinin adı da Sultan'mış. Saatlerce konuşuyoruz, başımdan geçenleri anlatıyorum ona. “Madem yetişecek bir yerin yok gel misafirimiz ol,” diyor, çok sevmiş beni. Bir umut doğuyor, dünyanın en mutlu insanına dönüşüyorum. Ev sıcaklığını, anne yemeklerini düşünmek bile yetiyor sevinmeme. Temiz pijamanın, yeni serilmiş çarşafın mis kokusunu duyuyorum sanki. Ne uzun gündü diye mırıldanıyorum. Bakıyorum Sultan ha uyudu ha uyuyacak. Birkaç saat sonra ulaşacağım güzelliklerin hayaliyle kapatıyorum gözlerimi. Yine aynı çağıldama, demir bankın soğuğu, terminalde uyanıyorum.

ÖYKÜNÜN YOLCULUĞU



Bu hikâyenin tohumları Bursa otogarında ekildi. Ankara'ya eve dönüyordum ve gerçekten de anahtarımı bulamıyordum. Annem onu ödünç almış, geri vermeyi unutmuştu. Böylece metnin son hâlinde yer almayan o başlangıç cümlesi ortaya çıktı: Otobüs garına sıkışıp kalmış biri. Yurtsuzluk ve kimsesizlik temasını işlemeye karar verip bir taslak çıkarttığım da kendi otobüsümü kaçırmak üzereydim.

Öykülerimde genellikle isim kullanmayı tercih etmiyorum ama burada belki de öykünün en can alıcı bölümünde, yirmi yaşındayken araba kazası sonucu hayatını kaybeden kuzenimin adında bir karakter var. Dünyada gerçekleşmesi imkânsız bir kavuşmanın o satırlarda defalarca kez yaşanmasını diledim yazarken. Onun uzun bir yolculuktan döndüğünü, ailesiyle kucaklaştığını hayal ettim.

Metnin ana karakteri nereye ait olduğunu ararken daha çok kayboluyor. Freni boşalmış ağır vasıta gibi... Belki bu yüzden başına bu fantastik durum geliyor, belki terminalden çıkamamasının ardındaki sebep bu. Öyküyü isimlendirirken karakterimin ruh hâlinde ve Adana yolculuğum sırasında gördüğüm tabela yazısından ilham aldım. Bu hikâye; defterimin, zihnimin içinde benimle şehirler dolaştı. Gördüklerimle, gördükleriyle olgunlaştı. Cümlelerinin arasına gizlediğim başka sırlarla birlikte *Kaçış Rampası* böyle ortaya çıktı.

Esra ADALI

SIR

“Sahi ya, nasıl yapıyordun da beni geçiyordun?”

Kardeşler bir araya gelince eskileri yad etmeden durmazdık. Bir zamanlar ağlamamıza sebep olmuş durumlar bile kardeş sohbetlerinde gülmekten gözlerimizden yaş getiren hatıralara dönüşmüştü artık. Bitlendiğimizi arkadaşlarımıza söylediği için dışlanan evin küçük kızı bile bu anılar konuşulurken ablalarına denk konumdaydı. Fırçaya dolayıp kördüğüm olan saçları benim yüzümden kesilen kız kardeşim, o günkü kızgınlığını unutup gülüyordu eşek tıraşıyla gezdiği haline. Birkaç yıl sonra “Berbere ne gerek var, gel ben keserim,” deyip kulak üstünde bıraktığı saçlarımla beni mantara çevirmiş olmasının payı da vardı elbet şimdiki sakinliğinde. Zamanla eşitlenmişti her şey. Borçlar ödenmişti ve kardeşler hakşinas bir tavırla bakabiliyordu geçmişe. Hatıraların dinginlik içinde sıralandığı böylesi bir sohbet, sırrı öğrenmenin tam zamanı diye düşünmüş olacak ki, ısrarla sordu yine:

“Ne yapmıştın da her gün benden fazla örebilmeyi başarmıştın?”

Benden sadece bir yaş küçüktü kız kardeşim. İkiz gibi büyümüştük. İlk arkadaşım; ben de onun ilk arkadaşıydım. İlk çocukluk yıllarımızın şahitliğini yaparken kardeşliğin doğasıyla çelişmeyen rekabet dolayısıyla da düşman eksikliğini aratmıyorduk birbirimize. Her şeyi birlikte öğrendik. Dantel örmek de bunlardan biriydi. Annem “Kızlar boş oturmaz,” deyip ilkokul ikinci sınıfta tığı ve ipi elimize verdi. Önce zincir sonra yaprak derken bir iki yıl içinde kalın çarşaf kenarları örecekle hale geldik. Örme rekabetimiz de çektiğimiz zincirleri kıyaslamakla başlayıp karış karış uzayan kenar dantellerin yarıştığı yaz tatillerine yayıldı.

Aynı modeli verirdi annem elimize. Çarşafın bir tarafını o diğer tarafını ben örerdim. Sanki birbirimizden kopya çekmek mümkünmüş gibi evin farklı köşelerinde örer dururduk dantellerimizi. Oyun oynamaya giderken de rakibimizden saklardık, görmesin de akşama belli olsun günün kazananı diye.

Başlarda kazanan merak edilse de günler geçtikçe sonuç tekrarlar hale gelmişti; her gün kardeşimi geçmeyi başarıyordum. Kazanan olmak danteli benim için daha keyifli hale getirirken o, her yeni güne farklı sonuçlanacak bir akşam hayaliyle başlıyordu. Her gün daha az sokağa çıkıp daha çok dantel örüyordu. Ama akşamları sonuç değişmiyordu. Bir süre sonra hiç sokağa çıkmadan bütün gününü dantel yarışına adanmış oldu. Akşam olup da annemin önünde uzayıp giden dantellerimizi serdiğimizde hep aynı sonucu almamıza rağmen yinelenen şaşkınlığını yaşıyordu: “Nasıl geçiyorsun beni?”

Ördükçe biriken emeğimin görünür olması danteli o yaştaki bir çocuk için cazip kılmaya yeter miydi bilmiyorum ama her akşam kardeşimin yüzündeki ifadeyi görmek ve “Nasıl?” sorusunu duymak en büyük motivasyon kaynağımdı. Cevabım da hep aynıydı: “Hiçbir şey

yapmıyorum, örüyorum.” Kardeşimin tabiriyle öylesine “Pis bir sırtışla” söylüyordum ki bunu, sonunda annem duruma müdahale etme gereği duyuyor ve beni sıkıştırıyordu: “Çabuk söyle ne yapıyorsun?” Cevabımı tekrarlayıp gidiyor ve onların bir sonraki güne sırrımı merak içinde başlamasını sağlıyordum. Bir süre sonra onun örgüsünü söktüğümü düşünüp dantel çantasını geceleri benden saklamaya hatta sarılıp yatmaya başladı. Lakin sonuç hiç değişmedi. Nihayetinde kardeşim, sorusunun cevabını annemde arar olmuş ve kadıncağızı “Sen mi yardım ediyorsun, doğru söyle,” diye sıkıştırmaya başlamıştı. Hem kardeşime hem bana “Aşk olsun” bakışı fırlatan annem yarışımıza hakemlik yapmaktan vazgeçti sonunda. Kardeşim de sırrın peşini bırakıp pes etti. Uzayıp giden çarşaf kenarları da o yazdan sonra sadece annemin elinden dökülür oldu.

Yıllar geçmişti. Artık ortada yarış yoktu. Alt ıslatma gibi vaktinde utandıran hatıralar güldüren fıkralara dönmüştü bizim için. Büyümüştük. Gizemi saklamanın alemi yoktu elbette. Bir masada toplanan ve gülerek anılarını yad eden kardeşler olarak dantelli yaz tatilimizin sırrını paylaşmanın tam zamanıydı kardeşimin gözünde. Ablası tarafından kızdırılan küçüklüğünü de kucaklayıp bir kez daha sordu: “Ne yapıp beni geçiyordun?”

Cevabım aynıydı: “Hiçbir şey, sadece örüyordum.”

O yaz, hızlı ördüğüm için kazanan olmanın hazzını yaşamak yerine kimsenin çözemediği kurnazlık sırrının sahibi olmayı seçmiştim. Sırrım o “Pis sırtış”tı. Bu kez o olmadan vermiştim cevabımı ve kardeşim inanmıştı sonunda.

Esra TANDOĞAN

AĞACI KESEMEM*

Annemlerin yazlıklarının bahçesinde bir çam ağacı var. Bahçede çok ağaç var da bu çam ağacı başka. Annem tutturdu o ağaç kesilecek. Babam o ağacı kesmez. Ben de o ağacı kesemem. Ben, babamın kızıyım sonuçta. Hık demişim, armudun dibine düşmüşüm. Babam kesmiyor diye kesmiyorum sanmayın. Babamınki tamamen başka. Onunki kafasına buyruklu, bencilli. Alışmış, sanayide ustaya emir verir. Ondan bir şey istenildiğinde de ya yaptıracak birini bulur ya da keyfini bekler.

Annem bekler mi, beklemez. O da dediğim dediktir. O ağaç kesilecek; çok yaşlı, çok çöpü var, manzarayı bozuyor. O ağaç kesilecek dedi mi bir kere, kesilecek de ben kesmem. Sanmayın kadını gücüm yetmiyor diye kesmiyorum. Ben yeri geldiğinde tek başıma dağları aşarım. Türkiye'nin diğer ucundaki bir köye tek başıma gider, evimi bulur, yerleşir, öğretmenliğimi yaparım. Bir ağaç mı kesemem sandınız.

Annem, zaten bulur hızar makinesini. Buldu da. Kimden nasıl buldu dersiniz, damadı var onun, her işine koşan. Damat keser, dedi. Damat ana baba sözü dinler de keser mi ya da kesebilir mi? Aman! Ben keseyim de o kesmesin. Eli ayağı belli olmaz. Tam keserim derken, kayar elinden otomatik testere, Allah korusun. Damat keser de kestirmeyin. Keserim der, dediğini unuttur. Yolda benzin almayı unuttur. Benzini alır, hızar makinesine koyamaz. Koysa, çalıştıramaz. Çalıştırsa da yanlış ağacı keser bu damat.

Damadı geç. O ağacı ben kesemem. Neden kesemem? Seni ne ilgilendiriyor neden kesemediğim? İster keserim ister kesmem. Bahçe annemin, o da kes diyor. O kes dedi diye mi kesmem sanıyorsunuz? Annesiyle bozuşuk dersiniz çok yanılırsınız. Annemle aram çok iyidir. Çok iyi derken, öyle her şeyde hem fikiriz de demedim. O, "Gitme," dedi diye gittiğim çoktur ama "Kes," dedi diye kesmeyecek değilim. Ama kesemem.

Yaş kesme, demiş atalar. Yaş kesmeyelim diye mi kesmiyorum sanıyorsunuz? Yeşil sevgimden mi kesmiyorum sanıyorsunuz? Şimdi siz dersiniz ki, Esra doğa gönüllüsü, gelecek nesilleri düşünür, kesmez. Düşünürüm tabii. İklim krizi patlak verecek, hayvan nesilleri tükenecek, küresel ısınma açlığa sebep olacak. Küresel ısınmaya sebep olan tüketim çılgınlığına dur diyelim diye mi kesmiyorum? Hayır! Zaten kuru bir ağacı kestim diye mi olacak bütün bunlar? O yüzden kesmiyorum sanmayın.

Annem bu, bulur kestirecek birini. Gözüne batmış on metrelik çam. "Yaşlı o. Yenisini dikerim. Mavi ladin aldım bile, hazır. Bekliyor," diyor. "Kesemem ben," diyorum.

"Ben bulurum," diyor. Bakıyoruz, bahçede elinde hızar makinesi, Ramazan Amca. Kim bu Ramazan? Apartman görevlisi; her işe koşar, elinden her iş gelir. "Abla şunu keselim, bunu keselim," derken bahçede ağaçlar azalıyor.

“Bu ağaç büyük, tek başına kesmek zor,” diyor. “Ben kesemem,” diyorum. “Neden? Devrilirken çatıya düşer diyeyse ayarlarınız düşmez,” diyor. “Ondan değil. Matematiğim iyidir ayarlarım ben onu da kesemem,” diyorum.

“Damat gelsin, onunla keseriz,” diyor Ramazan amca. Kararlı. Damadı arıyorlar. Telefonu kapalı. “Haberı vardı, sabah söylemiştim,” diyor annem. “Ooo sabahtan beri çoktan unutmuştur,” diyorum.

İki saatin sonunda, Ramazan Amca, “Tek başına olmaz,” diyerek gidiyor. Damat nerde? Yok. Damat hava kararınca geliyor. “Neredeydin?” “Sizi bağda bekliyordum, Oradaki ağacı kesmeyecek miydik?”

*Sait Faik Abasıyanık’ın Çarşıya İnemem Öyküsüne öykünerek yazılmıştır.

YAZAR ŞEYMA SUBAŞI'YLA SÖYLEŞİ

Konuşan: Feride Özge Yılmaz

**“BU DURAKLARI SEVİYORUM. HEPSİNDE DURDUM.
VE KENDİMDEN BİR ŞEYLER BULDUM.”**

Bu sayımızda yolculuk konusuna değiniyoruz. Sizin için yolculuk kavramı ne anlam ifade ediyor?

Kendi açımdan baktığımda yolculuk veya yol dediğimde aslında daha çok okuduğum kitaplar ve filmler ekseninde aklıma bir şeyler geliyor. Daha önce Mahalle Mektebi Dergisi'nin Yol Dosyası'nda Sadık Yalsızuçanlar'ın yolculuk ve arayışa dair önemli bir eserinden Cam ve Elmas'tan bahsetmiştim.

O kitabın merkezini oluşturan bir söz vardır. Çok severim. Ebu Hasan el-Harakani'nin bir sözü: “Yeryüzünde yolculuk edenin ayağı, gökyüzünde yolculuk edenin kalbi su toplar.”

Aslında yolu, yolculuğu ben ilahi ve tasavvufi bağlamda görüyorum, anlıyorum çoğu zaman. Filibeli Ahmed Hilmi'nin Amak-ı Hayal'i ya da Nacer Khemir'in Bab Aziz'i, Mücteba Raei'nin Hidolou'ya Yolculuk filmleri hep yol ve arayış çerçevesinde okuduğum, izlediğim eserler oldu. Bu durakları seviyorum. Hepsinde durdum. Ve kendimden bir şeyler buldum açıkçası.

Okuma ve yazma yolculuğunuz nasıl başladı?

Yolda incindiğimde, sıkıldığımda ya da düştüğümü sandığımda başladı. Yolu anlamlandırma sevdasıydı belki de benimkisi. Ya da yolumuza taş koyanların neden böyle yaptığını anlama sevdası. Gerçi bu biraz ideolojik bir cümle oldu ama şu da değişmiyor. Bambaşka biçimlerde yola taş koyanların olması. Önemli olan o yolda şarkını söylemeye devam etmek galiba. Şöyle bir epigraf var: İçimdeki şarkı bitti. Ne olursa olsun içimizdeki şarkı hep sürsün, dilerim ki.

Hayat yolunda her durak farklı bir dönüşüm ifade ediyor bizler için. Üç kitabınız var. Hepsini birer durak olarak atfedersek eğer sizin için dönüşüm nasıl oldu?

Her kitabın farklı bir kaderi var aslında. Bunu gözlemliyorum. Hepsinin ayrı bir sevinci var elbette.



Sizce yolculuk etmek yazarlık sürecini nasıl etkiler peki?

Aklıma şu ünlü söz geliyor. “Tüm muhteşem hikayeler iki şekilde başlar: Ya bir insan bir yolculuğa çıkar. Ya da şehre bir yabancı gelir.” Yolculuğun hikayeciler için yeni hikayelere kapı aralaması gibi bir durum var. Aslında bu iki cümlede de yolculuk ön plana çıkıyor. Yabancıнын şehre gelmesi de bir yolculuğu ihtiva ediyor.

Yazarların yazmak-yaşamak ikileminde yorulurken yola, yolculuğa, seyahate duyduğu ihtiyaç bir yana aslında bu seyahatler yepyeni gözlemlere ve bu sayede de yeni eserlerin oluşmasına vesile oluyor. Öte yandan okumaya ve yazmaya kendini adayan ya da kaptıran o yazarın, kolundan tutup onu yaşama çekmesi gereken birileri var. Bu yüzden yolculuk etmenin yazarlık sürecini olumlu şekilde etkilediğini düşünüyorum.

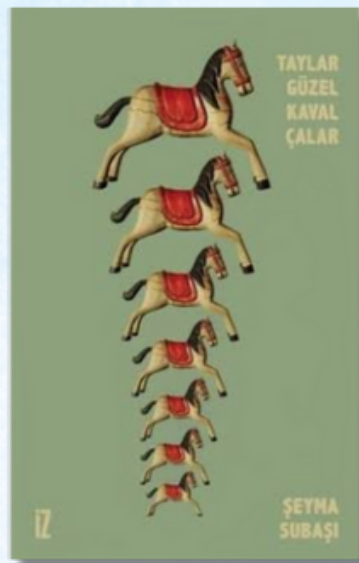
Ama kendi içimizde süren yolculuğu da unutmamamız gerekli sanki. Kendi iç sesimizi dinlemekten vazgeçmemek. Çünkü insanlar ve yolculuklar bazen o iç sesi duyamamaya vesile de olabiliyor. Çok fazla yüz, içimizdeki suyun bulanmasına sebep de olabilir.

Simalarda kendi serüvenimizi ve yolculuğumuzu seyredebiliyorsak ne mutlu bize, o zaman iyi dostlar biriktirmişiz demektir yolda.

Kitaplarımızın çıkış zamanlarını baz alırsanız hayatımızın hangi sürecine denk geldiğini söyleyebilirsiniz?

Taylar Güzel Kaval Çalar tekrar baskı yapan ilk hikâye kitabım. Buna tezat bir biçimde Soru Sormak Güzel Geliyor söyleşi serisini ayrı ve özel bir şekilde önemsiyorum. İlk göz ağrım hep söyleşiler gibi. Yaptığım söyleşilerin beni her seferinde apayrı bir yolculuğa çıkardığı muhakkak.

Son çıkan ve çocukluk anılarıma göz kırpan bir eser olan Çiçekli Bir Gülümseviş ise çok “iç”ten ve “ben”den geliyor.



Sümeyye BEYAZÇELİK**GEZGİN**

Yol kenarında bir sağa bir sola yürüyor, gelen her arabaya kendisini alması için işaret ediyordu. Uzun zaman geçmesine rağmen duran olmamıştı. Yine de umudunu kaybetmeden bekliyordu. Arabalar seyrekleşince çıkarıp kenara koyduğu sırt çantasına yaslanarak oturdu. Hava kararmış, arabaların farları caddedeki lambalarla beraber yanmıştı. Artık bir çift ışıktı beklediği.

Yolculuğa çıktığından beri ne kadar zaman geçtiği düşüncesine daldı. Ne günleri saymıştı ne de tarihi not etmek aklına gelmişti. Tek derdi aramaktı. Bulmak umursanacak bir şey değildi artık onun için. Yolda olmayı, kök salmadan yaşamayı yani Gezgini olmayı sevmişti. Yine de bir gün kendini evindeymiş gibi hissederse duracaktı. Bazen yılan gibi kıvrılan yollar, güneşin ardından doğduğu dağlar ve üstüne battığı denizler onun eviymiş gibi geliyordu. Bu düşünceler çok uzun kalmıyordu zihninde. Tıpkı zamanı kestirmeye çalıştığı anlardaki gibi yoklayıp geçiyorlardı ve nihayetinde yolculuğuna devam ediyordu.

Gezgini, yolun kenarında otururken sağ sinyali yakmış bir araba ona doğru geliyordu. Arabayı sağa çekerken, karısına da çocuğuna da söyleniyordu adam. “Bir çocuğu idare edemedin! Keşke yanına bir poşet alsaydın da durmak zorunda kalmasaydık,” diye başlayan uzun bir konuşma yapıyordu. Kadın da memnun değildi halinden, yolculuğun bütün sıkıntısını kendisi çekerken kocasının sadece arabayı sürüyor olması haksızlık gibi geliyordu. “Yaptığın tek şey araba kullanmak. Bütün mesuliyeti bana yüklüyorsun sonra da kenara çekilip hesap soruyorsun. Üstelik çocuğun hallerinden de ben sorumlu oluyorum,” diye isyan etti kadın. Otomobilin yavaşlayıp az ilerde durduğunu gören Gezgini çantasını kapattığı gibi hızlı adımlarla arabaya yöneldi. Tam yaklaşıp konuşmaya başlayacaktı ki açılan sağ arka kapıdan uzanan bir baş yolun kenarına istifra etti. Çok şaşıracağı bir şey değildi esasında ama aniden maruz kaldığı bu görüntü bir bulantı dalgası olarak geçti üzerinden. Dikkatli bakınca dışarı sarkan başı tutan biri daha vardı arka koltukta. Onlar kendi aralarında konuşup toparlanmaya çalışırken halihazırda durmuş olan arabayı kaçırmak istemiyordu Gezgini. Pisliğin üstünden atlayarak ön kapıya yaklaştı. Korkutmadan kendini fark ettirmek istiyordu. Cama yavaşça tıklattığında direksiyondaki adam, çocuğun yüzünü silen kadın ve annesinin kolları arasında etrafı izleyen çocuk aynı anda ona baktılar.

“Kusura bakmayın, gittiğiniz yere kadar sizinle gelebilir miyim?” dedi yumuşak bir sesle Gezgini. Karanlığın içinden çıkıp gelen bu yabancıya tereddütle bakıyordu şoför. Bir an düşünüp süzdü Gezgini. Hislerine güvenirdi. Hem yolda kalmışa yardım etmek çok sevap derdi babaannesi. “Gel bakalım kardeş. Ama bizim istikametimiz senin yolun mu ki?” dedi.

“Ben Gezgini efendim, evimi arıyorum. Ne kadar zaman oldu kestiremiyorum ama kuzeyi gezdim şimdi güneye gidiyorum. Bir açık adres yok elimde. Kalbimin rotasını izliyorum.” Bu cevap şoförün hoşuna gitmemişti. Arkada çocuğu teskin eden kadın da tedirgin olmuştu. Deli miydi ne? Adam birkaç saniye düşündükten sonra eliyle gel işareti yaptı. Buraları avucunun içi gibi bilirdi. Bir tehlike sezerse arabayı nereye çekeceğini tasarladı kafasında. Şoförün düşüncelerinden habersiz olan karısı içten içe kızılıyordu adama. Akşamın bu saatinde ne gerek vardı bir yabancıyı arabaya almaya. Dikiz aynasından sert sert baktı kocasına. Şoför görmezden geldi karısını. Sol sinyali verip yola çıkarken çocuk annesinin kucağında uyuyakalmıştı.

Muavin koltuğuna yerleşen Gezgini, tatlı sohbetiyle şoförün gönlünü fethetti. Kendine bir arkadaş bulup karısına bulaşmadığı için kadın da memnundu durumdan. Yolları uzundu ve seyahat boyunca neredeyse dost oldular. Gezgini de kendini uzun zamandır olmadığı kadar huzurlu hissediyordu. İçinde cılız bir ses yükselmeye başladı. Bu araba, uzun zamandır aradığı, hayalini kurduğu ve bulmayı umduğu evi olabilir miydi? Kendini ikna etmek için çaba göstermesine gerek yoktu. Eğer aradığını bulmuşsa kimseye bir açıklama da borçlu değildi. Arabaya binerken aklının ucundan geçmeyenler şimdi kafasında dolanıp duruyordu. İlk fırsatı değerlendirmek için hazırladı kendini. Arabanın evi olduğunu hissettiği gibi o kutsal ânın geldiğini de hissedecekti muhakkak.

Benzin almak için bir akaryakıt istasyonunda durdular. Kadın çocuğu tuvalete götürürken adam da ödeme yapmak için arabadan indi. Beklediği fırsatın geldiğini anlamıştı Gezgini. İsteddiği bir şey olup olmadığı sorusuna hayır cevabını verdikten sonra cebinden çıkardığı kâğıda bir şeyler karaladı. Adamın uzaklaşmasıyla direksiyona geçti ve camdan fırlattığı kâğıdı geride bırakarak oradan uzaklaştı.

Geri döndüğünde arabanın gittiğini fark eden adam olduğu yerde kalakaldı. Elinden tuttuğu çocukla kocasının yanına gelen kadın bir an durakladı. Adamın gözlerinde ihanetin acısını ve kandırılmanın öfkesini görünce bastı feryadı. Çocuk yerden aldığı kâğıdı kekeleyerek okumaya çalışıyordu. “Size bir özür borcum yok. Ben bu arayışa ömrümü adadım.”

Yasemin BAHAR

NEFİS BİR ŞEY

“Hiçbiri gerçek değil bunların!”

“Nasıl gerçek değil? Beni görmüyor musun?”

“Görüyorum.”

“Söylediklerimi duymuyor musun?”

“Duyuyorum.”

“O zaman gerçek olmadığımı nasıl iddia edebiliyorsun?”

“...”

“İnanmak istemiyorsun ama ben gerçeğim. Senin gerçeğinim!”

Son cümlesini bitirdikten sonra bana aldırmadan masamın önündeki sandalyeyi çekip oturdu. Metal çakmağıyla sigarasını tüttürdü. Ağzından çıkan dumanları gözleriyle takip ederken bakışlarını pencereden içeri girip çıkan perdeye odakladı. Rüzgârın esmesiyle hareketine devam eden tüle bakarken onun burada olup olmadığını anlayabilmenin bir yolunu düşünüyordum. Sigaranın külünün dökülmesine mani olabilmek için kristal kül tablasını uzattım. Yüzüme bakarken tebessüm ediyordu. Zihnimin karışmış olmasından büyük bir keyif aldığı her hâlden belliydi. Dumanın kokusundan başım dönmeye başlayınca, tepkimi belli edebilmek için sessizliğe son verdim.

“Odamda sigara içebileceğini söylediğimi zannetmiyorum.”

“Madem odanda olduğumu kabul ediyorsun, sigaramın dumanından da rahatsız oluyorsun neden hâlâ yokmuşum gibi davranıyorsun?”

“Varlığını kabullenmek istemediğim için olabilir mi?”

“Mümkün. Esas sana akıl vermemden hoşlanmıyorsun. Şimdiye kadar yaptığın her şeyi benim sayemde yaptın. Beni kabul edersen, bu sonuçlarla yüzleşmekten kaçıyor da olabilirsin.”

“...”

“Benim yanımdayken çok fazla eğlendiğini, aklına gelen fikirleri süzmeden eyleme döktüğünü, ardından bol kahkahalar attığını, teklifsiz insanlarla konuştuğunu, doğallığını... Hepsini bana borçlusun!”

“...”

“Şimdi bile aklını okuyabiliyorum! Hiç düşünmeden odandan çıkıp, sokaklarda koşmak istiyorsun. Babanın sevmediği ne varsa yapmak ve ardından odana tekrar geçip kahkahalar atmak istiyorsun!”

Başımı iki yana salladım. İçimden geçenleri bu kadar iyi tarif edebilmesine şaşıırıyordum. Hatta bazen öyle cümleler kuruyordu ki, odamda iki kişi yaşadığıma ikna olmama ramak kalıyordu. Dört duvarın arasındayken, çeşit çeşit fikirlerle zihnimi karıştırıyor; içlerinden birini seçip eyleme dökmem için ısrar ediyordu. Söylediklerine kapıldığım için mi yoksa

gerçekten istediğim şey mi olduğunu ayırt edemedi ayağa kalkıyor ve fısıldanan cümleleri hayata geçiriyordum. Sonrası mı? Bazen müthiş bir ferahlama, bazen bedbaht olma hâli. İkisnin arasında bir yerde hissediyor olsam da, genellikle gökkuşağı sonrası yeniden şiddetli sağanak gerçekleşiyordu. Başkaları damlalarla rahatlayıp renk cümbüşünü seyrederken; ben, onu dinledikçe tam tersini yaşarken buluyordum kendimi. İlk duyduğumda mutluluk vadeden kelimeler, yaşama geçirilince tam tersi etki uyandırıyor. Son zamanlarda sıklıkla söylediği şeyleri yapmama ramak kalmıştı. Yatağıma geçip uzandım. Gözümün ucuyla ne yaptığını izliyordum. Sigarasını bitirdikten sonra çakmağının kapağıyla oynadı bir süre. Ardından ayağa kalkarak tülü hışımla çekti. Pencereden dışarıya çıkıp durması sinirini bozmuştu anlaşılan. Onu böyle haşin bir şekilde görmekten büyük keyif aldım. O anda zihnimde bir şey kıtıldı. Söylediklerini yapmak yerine, tam tersini uygularsam onu başımdan kovabilirdim! Bu aydınlanmayla beraber ellerimi başımın altından çekerek, birbirine ovuşturdum. Dudaklarımdaki kıvrımlar dikkatini çekmişti.

“Günlerdir okuduğun bölümü yarıda bırak, hem bunca stresten kurtulacaksın hem de babana dair duyduğun öfkeyi üzerinden onu sinir ederek atacaksın diyordun ya...”

“Evet.”

“Düşündüm de uygulamaya koysam iyi olacak sanki. Ne dersin?”

“Nasıl yani sonunda kararını verdin mi? Gidip babana, senin zorunla seçtiğim bölümden ayrılacağım, okulu bırakıyorum mu diyeceksin?”

“Evet. Her zaman ki gibi seni dinleyeceğim. Kabul ediyorum varlığını.”

“Ooo işte şimdi güzel günler bizi bekliyor desene.”

Odadan dışarı çıkamayacağını bildiğim için babama seslenerek odama gelmesini rica ettim. Okulla ilgili aldığım kararları bir bir anlatırken, o bir köşeye çekilmiş zevkten dört köşe olmayı beklerken dudaklarını kemiriyor, ellerinin titremesine mani olamıyor, küçüldükçe küçülüyordu. En son göz göze geldiğimizde, tülünü çektiği pencereden dışarıya atlamanın yolunu arıyordu. Günlerdir onun esiriydim, düşüncelerimi yönlendirmesine, kalbimden geçenlere hükmetmesine izin vermişim. Sorumluluklarımı bir başkasına yükleyerek, sorunsuz bir hayat yaşarım zannediyordum. Dahası onun söylediği her şeyi yaptığımda mutluluk peşinden gelecek diye düşünüyordum. Yanılmışım. Onun cümlelerini her hayata geçirdiğimde karanlık peşinden geldi. Mutluluk şöyle dursun, kalbimde bir ağrı baş gösterdi. Beynimin içindeki uğuldamalar kesilmedi. Düşüncelerim allak bullak oldu. Onu dinledikçe odadaki varlığı genişledi. Bütün hayatımı kaplar hâle gelmişti. Bedbaht olmama ramak kala doğru yolu fark ettiğim için şükrettim. Babam odadan çıktığında, büzüştüğü yerden fersiz gözleriyle beni izliyordu. “Abdest alacağım,” diyerek kapıya yöneldiğimde tırnaklarıyla yüzünü çiziyordu. Onun bu çirkinleşen tepkilerini görünce ruhum mengeneden kurtuldu. Odaya geri döndüğümde sakinleşmişti. Ayağındaki minik zincir dikkatimi çekti. Bu ne diye sorarak iletişime yeniden geçmek istemiyordum. O an fark etmişim, onun cümlelerini dinlediğimde zincirden kurtulup özgürleşiyor ve benim sarsılarak yaşamama neden oluyordu. Ama o beni dinlemek zorunda kaldığındaysa sakince yerinde bekliyor ve ara sıra düşüncelerimi karıştıracak kelimeler mırıldanıyordu. Sürekli konuşmasındansa, mırıldanmasını tercih ederek seccadeyi yere serdim.

Sevil FİDAN

ZİRDELİ

Zırrr!

-Alo?

-Fatih'i aramıştım.

-Selam, kelimadan önce, dedi hanımefendi.

Telefondaki ses neye uğradığını şaşırmıştı.

-Tanıyalım bir sizi, kimsin, nesen, necisin?

-Hürmetlerimi sunarım, ben Napolyon Bonapart. Yirmi bin askerimle Ayastefanos'a dayandım, İstanbul'a girmek üzereyim.

-Yirmi bin askerle dayandın, ne istiyorsun dedi hanımefendi hazretleri.

-Alman İmparatoriçesi Merkel'i kendime istiyorum, Fatih'ten bana dünür gitmesini isteyecektim.

-Fatih şu anda Gebze'de Hünkar Çayırı'nda Gürcü kraliçesi Tamar'la Afrikalı reis Mandela'dan brifing alıyor.

Dinozorlarını önüne katmış yürüyen topal ayaklı Tutankhamun göründü. İki yüz altmış beşinci bastonuna dayanmış topal bacağıyla son gayret yürümeye çalışıyor.

Karşıda Nemrut Dağı'nda o tepeden bu tepeye çekirge gibi zıplayan tam ortaya geldiklerinde birbirlerine çarpan iki kişi gördüler. Biraz daha dikkat kesilince onların bizim Cüneyt Arkın ile Jackie Chan olduğunu fark ettiler. Çarpışmalarına rağmen burunları bile kanamamıştı. Zaten hep böyle olurdu. Jackie Chan'ın filmlerinde hiç kan olmazdı çünkü donmuş gezegende yaşıyordu.

Napolyon nihayet randevu koparabilmişti. Annesi Kösem Sultan hazırlıklara başlamıştı. Kırk tepsi su böreği, iki ton demirhindi şerbeti hazırlattı. Biraz da çiğ köfte. Kadın irisi cazibesiz kart gelin Merkel'in bu istemeden haberi yoktu. Karşısında kukuletalı Napolyon'u ve ellerinde böreklerle Kösem Sultan'ı görünce insan azmanı gibi olan korumalarına emreden Merkel, demirhindi şerbetini üzerlerine boca edince sinirlenen Kösem Sultan, Pavarotti gibi "Naziii" diye bağırınca sarayın bütün camları kırıldı, avizeler dâhil.

Fatih, Hünkar Çayırı'nda Kraliçe Tamar ile görüşmesini bitirmişti ki mezar ziyaretinden dönen Kleopatra, o çirkin sıfatıyla bizim Fatih'e dönerek "Hadi gel bir yorgunluk çıkaralım, bana bir Nescafe ısmarla," deyince yanında dillere destan güzellikleriyle dünyaya ün salmış Türk eşleri olan Fatih, öcü suratlı Kleopatra'dan ödü kopmuş, ne yapacağına karar veremeden birden refleks geliştirerek "Bre zındık, yıkıl karşımdan, düşüme girmeyesin, haydi yallah!" diye kükredi. Fonda mehteran sesi var.

Kafasına börekleri yiyen Napolyon, bu hakarete dayanamayıp ve de gurur meselesi yapıp Merkel'i uzun yeleli beyaz atına aldığı gibi doğru İshak Paşa Sarayı'na kaçırdı. İnsan azmanı Merkel, kibarlığı bir kenara bırakmış, boğazı patlayana kadar bağırıyordu, "Bırak beni domuuz!" Ama onu Alamut Kalesi'nden izleyen Hasan Sabbah'tan başka hiç kimse duymuyordu.

Artık kış gelmiş, dağları buz tutmuş, bizim Cüneyt ile Jackie, kayak yapa yapa Palandöken'e kadar gelmişlerdi. Bizim Nene Hatun onları üşümüş görünce Erzurum ketesiyle kadayıf dolması götürerek "Benim yavrularım zıplamadan yaşarlar ama keteyle kadayıf dolması yemeden yaşayamazlar," diye keteleri boğazlarına tıkmıştı.

Fatih, kız istemeye yetişemedim bari düğüne gideyim de Napolyon'un gönlünü alayım deyip yanına on altı uçak dolusu akrabalarını alarak Ağrı'ya uçuyordu. Birden uçak türbülans yapınca amcaoğlu Don Kişot ile göz göze geldi. Sancho Panza'yı niye almadın diyen Fatih'e Arsen Lüpen ile Kamboçya'ya VII. Jayavarman'ın ülkesine gittiler. Batan Titanic'te çok altın varmış, onları  ıkaracakmış. Arsen Lüpen o zamanın kibar hırsızıydı, böylece onu da y d etmiş olduk.

Büşra KAHRAMAN

TAVUKLARI ZEHİRLEMEK

Şehrin kalabalığından kaçıp kurtulduğumu sanmıştım. Olana bak. Daha ilk günden başıma şiddetli bir ağrı saplandı. Tavuklarla beraber yemlenen çocuğa şahit olmamla başladı bu. Çiftliğe geldiğime pişmanım. Keşke şehrin kalabalığında kaybolup gitseydim. Yetişemeyen işler yüzünden bin parçaya bölünseydi zihnim. Baş ağrımın sebebi günün yoğunluğu olsaydı. Çakılıp kaldım yerime. Yaşadığım gerçek mi diye sorguluyorum. Araya amcam ve yengem girince cevaplarımı unutup başa sarıyorum. Bu süreçte anladım ki kendinden emin olmak çok önemli. Böylece kazanılabilir pek çok zafer. En ahmakça şeye bile inandırabilirsin çoğunluğu. Yalnızca şüphe. Emin, dimdik durmanın getirdiği sinsi bir şüphe.

Durumu ilk gördüğümde karşılaştığım tepki. Mesele biraz da bu. O kadar gerçek ve kendinden emin bir tepkiydi ki bana kendimi sorgulattı. Altı yaşlarındaki kuzenimi bir tavuk sürüsünün içine karışıp yerdeki artıkları didiklerken - pardon, yerken- gördüm. Bunu kime anlatsam şaşırır. Şaşırmalıdır. Normal olan bu. Ah! Baş ağrım şiddetlendi. Kulağıma yengemin sık sık kullandığı şu cümle geliyor: “Normal dediğin nedir, kime göre!” Her lafıma karşılık papağan gibi bunu tekrarlıyor. Normal işte, normal! Artık kelimelerle izah edemiyorum. Laf ebeliği ile bir yere varılamıyormuş, anladım. Bazı şeyler hissedilir.

Benden, garip bir şey yokmuş gibi davranmamı istiyorlar. Bir tavuk ebeveyni olmaya alışmışlar. Bu hâle nasıl geldiklerini uzun uzun düşündüm ve anladım. Fakat onlara hak vermiyorum. Ortalığı karıştırmakla suçlanıyorum. Kuzenime “insan” olduğunu söylememeliymişim. İyi de o bir insan! Kimden alıyorsunuz bu aklı diyorum, bilirkişiler diyorlar. İnsan psikolojisi! İnsanın altını kalın, kırmızı bir kalemle çizmek istiyorum. Madem tavuk bu kızcağız ne işi var orada? Onlar da biliyorlar kimin ne olduğunu. Anlık krizlerle baş edemiyorlar yalnızca. Günü kurtarsak yeter diyorlar belki de. Böylece hep beraber role giriyoruz. Akıllara zarar bir kabul ile.

Buraya geleli iki hafta oldu. Başta geceleri uyku tutmadı. Kümesin başında durmak istedim. Kızlarını orada bırakıp nasıl yataklarına giderler? Onu rahatsız etmemem konusunda uyarıldım. Bunu bir yıldır yapıyorlarmış. Böylelikle küçük kızın krizleri son bulmuş. Kız altı yaşında. Tekrar ediyor zihnim, altı... altı... Beş yaşında tavuk olduğunu anlamış. Öncesinde de farklı olduğu belliymiş. Buraya kadar yine anlaşılabilir. Ya bundan sonrası. Diğerleri çıldırmış olmalı. Amcam ve yengem. Hatta komşular. Yan evdeki kadını gördüm geçen. Suratsız biri. Tavuklar bahçesine girdi diye bir kıyamet -içlerinde kuzenim de var- hepsini kışkırlıyor. Telaşla kaçıyorlar. İşte orada durduramadım kendimi. Hızla kucakladım onu. Kadına bağarmaya başladım. Sinirlenince aklım durur benim. Dediklerimi hatırlamıyorum. Fakat komşunun tavrı gitmiyor gözümün önünden. Yalnızca tavukları kovalamış, devamlı giriyorlarmış bahçesine. Talan ediyorlarmış. Yüzünde ezilmiş üç tane otun öfkesi vardı fakat dizleri üzerinde yürüyen kızın hayreti yoktu. Haberdardı olandan ve umursamıyordu. Böylelikle çıkıntı olanın neden ben olduğumu anladım.

Kadınla olan tartışmamızın devamını yengemle getirdik. Onu kucaklayıp eve getirmem yengemi çıldırttı. Olanı açıklasam da anlamıyor, beni doğal akışa müdahale etmekle suçluyordu. Kendi haline bırakmam gerektiğini köşeye pusmuş ağlayan kızını göstererek anlatıyordu. Sırf o mutlu olsun diye bu çiftliği alıp böyle bir kümes yaptırmışlar! Düzenlerini bozup taşınmışlar. Konuştukça bir şeyleri açıkladığını sanan yengemin her cümlesi, kafamın içinde dışarı çıkmak için çabalayan vızıltılara sebep oluyordu. O anneliğiyle övünürken amcam geldi. Her şeyi nasıl mahvettiğimden ona da bahsetti. Konuşuyordu. Durmadan konuşuyordu fakat köşede kıvranan kızına uzanmıyordu elleri. Doktoru aradılar ve yüksek müsaadesiyle kendi haline bırakmaya karar verdiler. Bunun için doktoru aramaya ne gerek var! Sonuçta tedavi yöntemleri kabullenmek üzerine değil mi? Düğümü çözme, kabullen, bırak daha da karışsın. Daha da işin içinden çıkılmaz hâl alsın.

Sonunda saatlerce köşede pusan kız bahçeye yöneldi. Kümese dönünce rahatladılar. Beş yıl sonra, on yıl sonra ne olacak mesela diye sordum onlara. Hani insan olduğunun farkına varırsa, nereden başlayacak? Geçen yıllardan kimi sorumlu tutacak? Sorular...

Huzur kaçırın misafirliğimin uzun sürmeyeceği belliydi. Amcam kibarca gitmemi söylediğinde hiç kırılmadım. Zaten dilediğim buydu fakat olanların üzerine terk eder gibi olsun istemiyordum. Onların söylemesiyle içim rahat topladım valizimi.

Gelirken bu kadar ağır değildi bu valiz. Şimdi zar zor sürükleniyordu. Bahçedeki tavuklar köpekten kaçışıyordu. Bir anne ve bir baba asık suratlarıyla ardımdan el sallıyorlardı. Son kez baktım uzun uzun. Onları huzurlarıyla baş başa bırakıyordum. Aynı zamanda ilk günden beri zihnimde açılan yarığı dikmeyi hedefliyordum.

Bir daha görüşmedik. Yıllar geçti. Bir bayram döndüler yurt dışından. Onlardan önce haberleri geldi. Çiftliği satmışlar. Ruh hastası komşuları tavukları zehirlemiş.

Feride Özge YILMAZ

YOLA DEVAM- BİR AYRILIĞIN HÜZNÜ

İran sinemasının yapıtaşlarından biri olan Cafer Panahi, 90'lı yıllarda rejimin yasaklamalarına tabi olmuş ve ceza almış bir yönetmendir. Bu dönemde çarptırıldığı yasaklara boyun eğmeden oğlunu yetiştirmeyi başarmış ve İran sinemasına Panah Panahi'yi kazandırmıştır. Yola Devam (Hit The Road) bu emeğin bir meyvesidir. Panah Panahi'nin ilk uzun metrajlı filmi olarak 2021 yılında seyirciyle buluşmuştur.

Yola Devam, sizi üç kuşak İranlı bir ailenin yolculuğuna tanık ediyor. Anne- baba- ağabey- kardeş ve bir de hasta köpekleriyle yola çıkan bir aile, filmin başında bizleri karşılıyor. Ayağı kırık ve rahat tavırlarıyla bir baba, hüznü gözlerinden belli olan ama bir şey belli etmemeye çalışan bir anne, kaygılı bir abi, tüm sevecenliğiyle ufak bir çocuk... Filmin başında hikayeye dair ipucu verilme de izledikçe diyaloglardan konuya geçişiniz hızlanıyor. İran'da rejim baskısından dolayı geleceğini göremeyen bir gencin, yasa dışı yollarla İran sınırından çıkarılma yolculuğunu izliyoruz.

İran sineması bilindiği gibi genelde rejim eleştirisini konu alan filmleri barındırıyor. Coğrafyanın hüznünden mütevellit yapılan filmler sizi İran gerçekleriyle yüzleştirip, sistemin içinde sıkışıp kalan gündelik hayata tanık ediyor. Yola Devam filminde de koca bir hüznün içinde neşesini kaybetmemeye çalışan bir aileyi görüyorsunuz. Geleceğin belirsizliği, yeniden başlamanın zorluğu sinse de tüm repliklere, gözleriniz dolacakken yaşama umudu sizi hüznle karışık bir tebessüme gark ediyor. Aile, oğullarının geleceği için evini ve arabasını satıp yurtdışına kaçışı sağlayacak bir şebekeyle anlaşıyor. Ne anlaşılan şebeke ne de aile sürece hâkim. Büyük oğullarının belirsizlikle dolu gidişi ve ülkelerine döndükten sonra kendilerini bekleyen “evsizlik” koca bir dilemmayı doğuruyor.

Filmi izlerken her izleyici bir karakterle bağ kurar. Kimi yaşanmışlıklarını bağdaştırır kimi o filmin hissine çok tanındıktır. Objektif bir gözle bakmaya çalışsam da bir anne olarak bağ kurdum filmle. Belirsiz bir geleceğe bir evladını uğurlarken devam eden hayatta diğer oğluna bir şey belli etmeme hali beni etkiledi. Aynı zamanda giden oğlunun kaygıyla beraber ailesinden iyi haber alma umudu ve annenin bir cümleye sığınışı: “Bu zor günler geçecek ve bunların hepsine gülüp geçeceğiz.”

Filmle ilgili okuduğum yorumlarda babanın rahat bir karakter olduğundan bahsediliyor. Yetiştirdiği adetler bazında bakacak olursak baba çocuklarını yetiştirdiği çağa ayak uydurmaya çalışan ama geleneğinin izlerini de tavırlarına yansıtan biri. Kendisi endişe etse de aile reisi olarak bunu belli etmemeye çalışıyor. Bir sahnede, şebekenin yanına geldiklerinde, oğluyla baş başa kalıyorlar. Baba, duygularını ifade etmeye çalışsa da bunu başaramadığını görüyoruz.

Son sahnede oğluyla vedalaşamayan aile, hüznle ülkelerine geri dönmek için yola koyuluyor. Bir yandan ufaklığın neşesine müzikle ortak olmaya çalışsalar da anne bir yandan şarkıyı söyleyip diğer yandan da rüya mı gerçek mi ikileminden sıyrılmak için kendini tokatlamaya başlıyor. Sanırım bu sahne herkesi vedanın hüznüne sarıyor. Hasta olan köpekleri o esnada ölüyor. Yolda durup bir mezar kazıyor aile, küçük çocuk köpeğinin yasını tutarken anne ve baba da bir vedanın yasına yaslanıyor.

Yola Devam, Cannes Film Festivalinde istenen başarıyı yakalamasa da son dönem İran filmleri arasında kendine bir yer açıyor. “Gitmek, giden için mi zor geride kalanlar için mi?” sorusunu bir ömre yayarak izleyici filmi bitiriyor. Bir ayrılığın hüznü bir de müthiş İran şarkıları akıllarda kalıyor.



Şulenur KILIÇBAY

KÜÇÜK ŞEYTAN

“Çirkin olduğunuz hiç yüzünüze karşı söylendi mi sizin? Hem de saf ve masum olmayan bir çocuk tarafından! Peki aynalara düşman oldunuz mu küçük yaşta? Ben oldum. Hem de bir çocuk saflığıyla hiç sorgulamadan...”

Babaannem uzaklara bakan gözleri dolu dolu söyledi bunları. Arkadaşım ve ben ayna karşısında uzun saçlarımıza değişik şekiller verip yeni tokalar deniyorduk. Onun gece rengi saçlarına hayrandım, o da benimkinin saman sarısına. Bir günlüğüne değişirsek diye gülüşürken girmişti babaannem odaya. İkimiz birden dönüp meraklı sorularımızı peş peşe sıraladık:

- Kim dedi?
- Nasıl der ya?
- Terbiyesiz!
- Ne zaman?
- Saçını başını neden yolmadın babaanne?
- Gençlik fotoğraflarında o kadar güzelsin ki çocukken çirkin olman mümkün değil.
- Babaanne o terbiyesizin ismini, soy ismini hatırlıyor musun?

Arkadaşım da ona babaanne diyordu. Bir tebessüm kapladı yaşlı ama hâlâ güzel yüzünü:

- Hatırlıyorum tabii. Hiç unutmuyum o küçük şeytanı!
- Hemen söyle, Facebook’tan o sinsî yılanı bulur, hesabını sorarım. Nasıl üzermiş bizim güzeller güzeli babaannemizi?
- Tamam beni çok üzdü ama yine de bu iki tatlı cadının eline düşmesini istemem doğrusu, dedi gülerek.
- Hadi babaanne anlat bize.
- Gerçekten merak ettik.

Babaannem köşedeki koltuğa oturdu, biz de minderleri çekip tam karşısına yerleştik. Onun, bize her biri yeni bir hayat gibi gelen hatıralarını dinlemeye bayılıyorduk. Bazen üzülmekten yaşarırdı gözlerimiz, bazen gülmekten... Çok eğlenceli, muzip bir kadındı, esprileri zeka kokardı her daim. Çektiği acıları anlatırken tekrar yaşardı adeta, bazen de komikleştirirdi olayları. Derin bir iç çekerek başladı bu sefer:

“Bazıları küçükken bile masum olmuyor nedense. Bu yaşımda hâlâ çözebilmiş değilim bunu. Ortaokulda ilk senem, çocuktum henüz. İngilizce öğretmenimiz yeni gelmişti. Kasabanın bir ucunda onun evi, diğer ucunda okullar vardı. Bizim ev biraz daha ilerideydi. Bir gün benden rica etti:

-Evladım, benim okulda işlerim geç bitiyor. Sen okul çıkışı kızımı da alıp eve kadar götürür müsün? Yeni geldiğimiz için korkuyor yalnız gitmeye. Geç saate kadar beni bekliyor çocukcağız, perişan oluyor buralarda.

-Tabii ki hocam, dedim. Sevindim, hatta öğretmenim beni seçti diye gururlandım, ne yalan söyleyeyim. Az sonra kızıyla beraber geldi. Kızın esmerden ziyade kirli bir ten rengi vardı. Üst ön dişleri olmadığından gülümserken dili görünüyordu. Öğretmenim:

-Bak kızım bu ablan götürecekt seni alışıncaya kadar. Ayça sana emanet ablası, deyip gitti. Kıza bakıp gülümsedim, elimi uzattım. O günden sonra okuldan eve beraber dönmeye başladık. En yakın arkadaşım Esra, ben ve Ayça. Önceleri yeni gelmiş küçük bir kız çocuğu olarak yol boyu merak ettiği her şeyi soruyor, biz de uzun uzadıya anlatıyorduk. Esra'nın evine gelinceye kadar böyle devam ediyorduk. Arada bir ikimiz özel şeylerden şifreli şekilde bahsediyorduk. Ayça ise hiçbir şey anlamadan şaşkın şaşkın bakıyor, bu da bizi eğlendiriyordu. Bir gün Esra ayrıldıktan sonra önümüz sıra giden Hasan'ı fark ettim. Bir hafta önce annesi ölmüştü. Başı önde dalgın ve bitkin yürüyüşüyle artık annesinin olmadığı o eve gitmek istemiyor gibiydi. Tüm şefkatimle bakmıştım arkasından, onun yerinde olmak istemem, diye düşündüm. Derin bir iç çektim. Ayça'nın sırtarak baktığını fark edince şaşkınlıkla sordum:

-N'oldu Ayça, niye öyle bakıyorsun?

-O çocuğun adı ne? diye sordu.

-Hasan. Niye sordun?

-Sen Hasan'ı seviyorsun.

Afalladım, küçücük çocuk ne biçim konuşuyordu böyle. Sinirden ve utançtan kızaran yüzüm onun tezini yani iftirasını desem daha doğru, güçlendirmişti ve daha çok sırtarak:

-Ben anlarım. Deminden beri onu izleyip iç çekiyordun gördüm. dedi.

-Ne biçim konuşuyorsun sen bakayım! Ayıp değil mi! Ben senden büyüğüm.

-Âşıksın değil mi itiraf et!

-Aaa haddini aştın sen! Terbiyeli ol! Hadi evine kendin git. Artık yolu biliyorsun!

-Hayır beni sen götüreceksin, yoksa babama beni yarı yolda bıraktığını söylerim.

Beni tehdit ediyordu bacaksız. Onunla bir daha yürümeyecektim, kararlıydım.

-Söylersen söyle! Ben de artık yolu öğrendiğini, yalnız gidebileceğini söylerim.

Bir an durdu, Hasan'a bakıp gıcık gıcık güldü:

-Ben de Hasan'a ona âşık olduğunu söylerim.

Ne yalan söyleyeyim sırtımdan bir ürperme geçti. Bu ne garip bir çocuktu! Yapar mıydı? Hasan'a bu saçmalığı söyler miydi? Daha şantaj kelimesini duymadığım bir yaşta şantaja maruz kalmıştım. Dikkatle baktım gözlerine, bir çocuk masumiyeti yoktu. Korkmuştum.

-Saçmalama, yürü gidelim, dedim sinirle.

Yol boyu sorduklarına cevap vermedim. Onu bıraktıktan sonra gergin bir şekilde evime yürüdüm. Sonraki günler mecburen bu cadıyı götürmeye devam ettim. Bir yandan şantajına boyun eğmek zoruma gidiyor, bir yandan da ondan kurtulmanın yolunu arıyordum. Yapışmıştı bana sanki. “Okul çıkışı arkadaşşıma gideceğim.” diyorum “Ben de geleceğim!” diyor. Çarşıda işim var, sen kendin git, diyorum, yine aynı. Bir gün üçümüz ve bir de Ayça’nın sınıfından bir kız beraber gidiyorduk. Karşıya geçerken daima Ayça’nın elinden tutardım. Esra diğer kızın elini tuttu, ben de Ayça’ya uzattım elimi:

- Sen çirkinsin, maymuna benziyorsun. İnanmazsan aynaya bak. Esra abla ne kadar güzel, dedi ve koşup Esra’nın diğer elini tuttu. Neye uğradığımı şaşırdım. Gözlerim doldu, dişlerimi sıktım, ağlamak istemiyordum. Zoruma gitmişti. O gün evde aynaya bakıp ağladım. Galiba haklıydı. Çirkindim ve maymunu andıran bir çene yapım vardı. Yıllarca aynaya bakmadım, mecbur kalınca da hızlıca bakıp çekildim. Derslerdeki başarılarımla, yazdığım şiirlerle, yaptığım resimlerle dikkat çekmeyi öğrendim. Çünkü çirkindim ve güzel bir kız gibi varlığım yeterli değildi toplumda görünmek için, birden fazla yeteneğim olmalıydı.

Bir gün Esra’ya kartpostal koleksiyonumdan bahsederken “Ben de görmek istiyorum!” diye tutturdu. Babasından bize gelmek için izin isterken içimden dua ediyordum inşallah kabul etmez diye. Öğretmenim ise başka yer olsa izin vermeyeceğini, ama benim evime rahatlıkla göndereceğini söyleyip geç kalmamasını tembihledi. Esra neden sürekli suratımın asık olduğunu ya da neden bu kızı her yere yanımda taşıdığımı sorduğunda Ayça, Hasan meselesini ona da söylemekle tehdit ettiği için “Hiç” diye cevap veriyordum. Kartpostal koleksiyonum onları çok heyecanlandırmıştı. İki yüze yakındı ve bir kısmı simliydi. En çok onları severdim, bir de kar resmi olanları.

Hava kararmadan evine varacak şekilde çıktık, onu eve götürmeye mecburdum. Esra ile ters istikametlere yöneldik. Ayça bir süre sessizlikten sonra:

-Simli kartpostalları bana vermezsen Hasan’ı okulda herkese anlatırım, dedi.

Artık canıma tak etmişti:

-Yeter be yeter! Kime istersen anlat. Bıktım senden. Şeytan mısın nesin!

Blöfümü yutmuştu. Öndeki dişleri olmadığından tıslayarak çıkan sesiyle:

-Demek öyle. Ben o kartpostalları alırım senden, görürsün, dedi.

O sırada evinin bahçe kapısına varmıştık. Birden kendini tokatlamaya, saçını çekiştirip dağıtmaya başladı. N’apıyorsun delirdin mi! diye bağırıp ellerini tuttum, bir rahatsızlığı vardı herhalde. Yanağı kızarmış, saçları dağılmış, tokası kopmuş sallanıyordu. Hırsla bakıp güldü:

- En sevdiğin kartpostalını yanlışlıkla yırttım diye beni dövmeneye bakalım babam ne diyecek? Kafamın içinde birisi bağırarak ağlarken sanki başka biri kahkahalarla gülüyordu. Ben mi dondum, zaman mı dondu bilemedim.

-Verecek misin istediklerimi yoksa bu halde babamın yanına mı gideyim?

Karşımdaki dokuz yaşında bir kız çocuğu muydu, yoksa başka bir varlık mı diye düşünmüştüm o an ürpertiyle.

-Tamam dur, vereceğim. Yarın okula getireceğim söz. Allah cezanı versin!

-Teşekkür ederim, dedi gülerek. Sonra hızlı hızlı saçlarını düzeltti, tokasının parçalarını cebine sokuşturdu. Bahçedeki çeşmede yüzünü yıkayıp kapıyı çaldı. Ben öylece durmuş, hayretle izliyordum. “Gitsene!” deyince kendime geldim, hırısından ağlayarak eve döndüm. İlk iş en sevdiğim birkaç simli kartı ayırmak oldu, diğerlerini uzun uzun seyredip ağlayarak çantama koydum. Rüyamda onun saç başı dağınık halde babasına beni göstererek şikâyet ettiğini gördüm, bahçelerindeki ağaçlar simliydi ve ben var gücümle “Ben bir şey yapmadım!” diye bağırduğımda bütün simler yere döküldü. O anda korkuyla uyandım.

Olanları Esra'ya anlatıp ondan yardım istemeye karar verdim. Ancak beraberce hakkından gelebilirdik. Esra mavi gözlerini kocaman açarak ve hayret nidalarıyla öğrendi gerilim hikâyemi. O bücüre haddini bildirmeye karar verdik. Ayça'nın böcek fobisi olduğunu biliyorduk. Ben bu korkusundan faydalananarak intikam alma konusunda ısrarcıydım. Esra ise daha karmaşık bir tuzak kurma taraftarıydı. Planı şöyleydi: Yerli Malı Haftası'nı kutlamak için herkes evden yiyecek getirecekti. Esra ile ben bir hocamızın tabağına müşhil koyacağımızı gizli gizli konuşurken güya biz fark etmeden Ayça duyacaktı. Rezil etmek için sinsice o günü bekleyip bizi suçüstü yakaladığını zannederken kendisi rezil olacaktı.

İntikam şekline bir türlü karar veremediğimiz için uygulamaya geçemiyorduk. Ayça bu süreçte iyice çekilmez olmuştu ve sınıfından bazı arkadaşlarıyla da ciddi sorunlar yaşadığını duymuştuk. Şikâyet için bir araya gelen veliler Ayça'nın, istediklerini tehditle yaptırdığını, sınıfta ve okulda sevilmediğini, okuldan uzaklaştırılması gerektiğini anlatmak için müdürün odasına dolmuşlardı.

Ertesi günü Ayçaların evinde yangın çıktı. İtfaiyenin kısa zamanda söndürdüğü ufak çapta bir yangın olmasına rağmen polislerin biri gelip biri gidiyor, koşuşturma ve soruşturma hiç bitmiyordu. Ayça ve babası okula gelmez oldular. Birkaç gün sonra annemden öğrendim: Yangını çıkaran Ayça'ydı...

Emel EMİNAĞAOĞLU

ASLANLI PAŞA

Zamana karşı hep bir koşuşturma olur. “Günler ne çabuk geçti, seneler akıp gidiyor” diyerek hayıflanırız. Yaşadıklarımız tarih sayfalarında mazi olurken, o insanların varlıkları kaybolmuştur. Yaptıkları hizmet ve eserler yüzyıllar boyunca gelecek nesillere aktarılacaktır. Her yüzyılın kahramanları vardır.

Üç asır önce pek çok savaş kazanmış, Kaptan-ı Derya ve sadrazam olarak görev yapmış, Palabıyık lakaplı Cezayirli Gazi Hasan Paşa’nın torunuydu Osman Bey. Paşa, Cezayir’e gönüllü gitmiş, orada aslan edinmiş ve bu yüzden Aslanlı Paşa olarak da tarihe geçmiştir. Ecdadını tarih kitapları ve arşivlerden araştırmış emekli tarih öğretmeniymiş Osman Bey. Ailesiyle, Sakarya’dan trenle İstanbul’a gitme sebebi asırlar sonra dedelerinden kalan mirastır. Yıllarca bu mirasın peşinden koşmuştu akrabaları. Üsküdar’la Kuzguncuk arasındaki Paşalimanı’ndaydı konak. Tren her durakta duruyor mesafe kısaldıkça yol uzuyordu sanki. İki durak sonra İstanbul’a varacaklarının anonsu duyuldu. Daha önce bu şehri görmemiş ve gidene kadar sorularla Osman Bey’i bunaltan küçük oğlu Burak heyecanlıydı. Tren istasyona vardığında en çok o sevindi. İstanbul’a ilkbahar gelmiş, doğa canlanmıştı; güneşli bir gündü. Karısı ve kızının da mutlu oldukları yüzlerine yansiyordu. Taksi, konağın önünde durdu. Araçtan inen Osman Bey ve ailesi kalabalığın olduğu yere giderken doğru adreste olduklarını anladı.

Tarihi konağın ahşap mimarisi ve bahçedeki aslan heykelleri oraya gelen herkesi etkiledi. Miras için toplananlar, evin değeriyle ilgileniyordu. Zengin bir aile konağa talip olmuş, müşteri bulunmuştu. Kişisel servetini devlete hizmet için harcayan yüce gönüllü insanın torunu olmak onu gururlandırıyor. Konağın merdivenlerinden çıkarken meraklı gözlerle etrafı izliyordu Osman Bey. Karşısına çıkan tablolar ve aslan figürlü heykellere bakarken tarihi bir an yaşıyordu sanki. Aslanlı odanın kapısını araladı, yavaş yavaş açtı ve etrafı incelerken cam kenarındaki altın varaklı sedire oturdu. Odanın içi zengin işlemelerle doluydu. Duvarlarda asılı iki aslan kafası ve aralarında ışıltısıyla göz kamaştıran kılıç, dikkat çekiciydi. Oturduğu sedire uzanan Osman Bey’in zihni bulandı.

Osmanlı Rus savaşı başlamıştı. Dedesiyle omuz omuza çarpışıyor Osman Bey. Denizde kılıcıyla savaşıyor, düşmana karşı kahramanca mücadele ediyordu. Yanında ölenler yaralananlar olurken torunu olduğunu Hasan Paşa’ya söyleyemiyordu bir türlü. O hükümdardı ve aynı zamanda geminin kaptanıydı. Sağ kolu olan Ali Ağa talimatları Paşa’dan alıyor, Osman Bey’le birlikte düşmana karşı mücadele ediyordu. Savaş tüm hızıyla devam ederken galibiyete ulaştıkları anda düşmanın son hamlesiyle yere yığıldı Osman Bey.

Ona yardım etmek isterken Ali Ağa da yaralanmıştı. Gözlerini hastanenin revirinde açan Osman Bey, kolundan yaralanmış yanında yatan Ali Ağa'ya savaşın sonucunu soruyordu. Galip geldiklerini duyan Osman Bey, hemşirenin her gün yaptığı pansumanla iyileşmişti. İşi bitmesine rağmen hemşirenin yakınlık göstermesine nazikçe mesafe koyup uzak duruyordu Osman Bey. Bir an önce iyileşip, Paşa dedesiyle konuşarak ailesinin yanına gitmek istiyordu. Ali Ağanın durumu iyiydi, yanında cesurca savaşan bu adamı merak ediyordu. Onu süzdükten sonra yanına yaklaştı.

-Hey! Seni tanımıyorum kimsin, kimlerdensin?

- Benim adım Osman. Yirmi birinci yüzyıldan geliyorum. Hasan Paşa'nın torunuyum.

-Savaşta hafızanı kaybettin sanırım, şu an saçmalıyorsun. Tımarhaneye atmalı seni.

-Torunu olduğumu kanıtlayabilirim. Lütfen! Hasan Paşa'yla görüştürün beni ona söyleyeceklerim var.

-Nasıl kanıtlayacaksın? Merak ettim doğrusu.

-Savaşırken kullandığım kılıçta “Bir gün bu kılıç kimin eline geçerse bilin ki o benim soyumdandır” metni yazıyor ve o kılıcı paşa dedeme vermek istiyorum dedi Osman Bey.

Muhafızlara “Kılıcı getirin” talimatını verirken, yalanını ortaya çıkartıp onu tımarhaneye göndermeyi düşünüyordu Ali Ağa.

Muhafızların Ali Ağa'ya getirdikleri kılıcın gösterişi oradakileri hayran bıraktı. Onu incelerken Osman Bey'in yüzüne sinirli ve biraz da dalga geçercesine bakıyordu. Tanımıştı kılıcı, yazıyı görünce şaşkınlıktan ne yapacağını bilemedi. Söyledikleri doğrudu. Kafası karıştı, böyle bir şey nasıl olurdu? Durup düşündü! İkna olduktan sonra Hasan Paşa'ya götüreceğine söz verdi. Hemşire üzgün bir şekilde, Osman Bey'e iyileştğini ve taburcu olabileceğini söyledi.

İki gün sonra Ali Ağa ve Osman Bey, Paşalimanı'ndaki konağa vardıklarında akşam olmuştu. Aslanlar karşıladı onları. Ali Ağa kılıcı elinde nazikçe tutarken Osman Bey'e bakarak:

-Sen burada bekle! Paşa'ya durumu izah edeceğim. Askerle haber gönderirim, dedi. Ve hiç beklemeden Paşa'nın Aslanlı odasına gitti. Osman Bey, Paşa dedenin tepkisini merak ediyordu. Beklerken epey bir zaman geçmişti. Talimatı alan kapıdaki asker, onu ahşap merdivenlerin basamaklarından yavaş yavaş çıkardı. “Şuraya, köşeye kadar gideceğiz” dedi. Aslanlı odada bulunan Hasan Paşa'nın yanına götürdü. Savaşırken ona yaklaşmamıştı. Yine heyecanlandı. Kitaplarda okuduğu ve resmini gördüğü aslan yürekli dedesi karşısındaydı. Yanına yaklaştı ve ellerinden öperek sınıksı sarıldı. Pala bıyığının altındaki tebessüm sert bakışını yumuşatmıştı. Kısa bir sessizlikten sonra Osman Bey.

-Çok kıymetli paşa dedem. Ben yirmi birinci yüzyıldan geliyorum. Senin yaptığın hizmetleri tarih kitapları yazdı. Kahramanca savaşıp kazandığın servetini devletine bağışladığını, vakıf kurup buradan yoksullara, düşkünlere yardım ettiğini ben ve bütün insanlık biliyor. Yaptırdığın camiler, medreseler, sebil, hayrat senin ne kadar büyük bir devlet adamı olduğunu benim çağıma gösterdi. İçinde bulunduğumuz konak, sizin soyunuzdan gelen mirasçılar tarafından paylaşılacak. Hatıralarınız yok olacak düşüncesindeyim ve üzgünüm. Gücüm yetseydi de bu tarihi koruyabilseydim, dedi duruşundaki mahcubiyetle.

Hasan Paşa duydukları karşısında şaşkındı. Sürekli Osman Bey'e bakıyor, söylediklerini anlamaya çalışıyordu. Baştan aşağı süzdü adamı, giyim kuşamı konuşması kendilerine benzemiyordu. Gelecekteki torununu görmek hiç aklına gelmezdi. Hasan Paşa'nın hiç vakti yoktu. Cezayir'deki savaşı planlıyordu. Delikanlıyı sevmiştir. Belki söyledikleri doğrudur, ikna olmuş gibi davrandı. Onun kahramanca çarpışması atalarına benzeyen bir delil olabilirdi. Ali Ağa'yı yanına çağırdı, kulağına bir şeyler söyledi. Biraz sonra Ağa, elinde altın tepsiyle içeriye girdi. Paşa içinden aldığı "Devlet Üstün Hizmet Madalyası"nı savaşta gösterdiği başarıdan dolayı Osman Bey'e hediye etti. Ve şöyle dedi:

-Benden sonraki neslime söyleyin. Vatanlarını sevsinler, ecdatlarının savaşarak kan döktükleri bu toprakları koruyup, birlik olsunlar. Bizleri anıp dua etsinler. Bir araya geleceğimiz güne kadar insanlığa hizmet etsinler. Ataları ancak bu şekilde rahat uyur.

Burak babasına seslenerek "Bu konağı çok sevdim artık burada yaşayalım" dedi.

Feride Özge YILMAZ

YOLCULUĞA ÖVGÜ: BİR YOLCULUĞUN HİKAYESİ

Yolculuk en basit haliyle zaman ve mekân içerisinde yer değiştirme olarak tanımlanır. Sözlükte bir yerden bir yere varma arasında geçen süreç olarak da yer almaktadır. Yaşam bir yoldur ve bizlere tayin edilen süre dahilinde bizler de birer yolcuyuz.

Michel Onfray, Yolculuğa Övgü- Coğrafyanın Poetikası kitabında yolculuğun en başından başlayıp yürümenin ve yolculuk etmenin doğasını bizlere anlatıyor. Habil ile Kabil'in hikâyesinden başlayan kitapta, insanın yolculuk hikâyesine bambaşka bir perspektiften yaklaşıyor. “Kardeş katili çiftçi ile benmerkezci Yahudi, meskensizliğe mahkûm edilmeye; hatanın günahın ve kabahatin eşlik ettiğini hatırlatır. O zamandan beri, dönüşü olmayan yolculuk Tanrı'nın cezalandırma iradesiyle bağdaştırılır. Evin, ikametgâhın, toprağın bulunmayışı, kökeninde, Tanrı'nın gücüne giden uygunsuz bir davranışı varsayar. “diyerek yolculuğun başlamasına farklı bir bakış açısı kazandırıyor.

Yazar, toplumların göçebe yapısından sonra yerleşik olma halinin de bir tahakküm altında başladığını söylüyor. İmparatorlukların, gezgin şahsiyetlerin ve hareketli halkların yok edilmesiyle oluştuğunu, Fransız Petainciliği'nin yerleşik insanları övmesiyle, hareket halinde olan, idare edilemeyen, yönetilemeyen göçebe halklara karşı savaşların başladığından bahsediyor.

Zorlayıcı Zaman İçinde Yerleşik İnsan

Michel Onfray, kitabında yolculuğu varoluşla eşitliyor. İnsanın daim devinim içerisinde olması, yaratılan kâinatın insana hizmet etmesi için var olduğuna dem vuruyor. Kent yerleşikliği içinde olan bizlerin, aslımızdan uzaklaşarak, varlığın tersine bir akışta yaşadığını anlatıyor. “Kent, yerleşikliği, mekânsal sınırların belirlenmesi ve zamansal düzenleme sayesinde okunabilir olmaya zorlar; daima belirli bir yerde ve belirli bir anda var olmak. Böylece bir otorite bireyi kolayca denetleyebilir ve yerini saptayabilir. Göçebe ise, zamanı paraya ve sahip olunan tek nimet olan tekil enerjiyi de çın çın öten, ağırlığıyla da el dolduran akçeye dönüştürmeye izin veren bu mantığı reddeder.”

Dar bir alanda, saatlerin içerisinde hapsolan insanın, yaşıyorum demesine Onfray karşı çıkıyor. Tüketime, bireyselliğin arttığı dünya denkleminin karmaşasında vaat edilen hayatın, var oluşa aykırı bir hâl izlediğini söylüyor. Merak etmeyen, keşfetmeyi sevmeyen ya da bunu belli doneler bazında yaptığını zanneden insanın yanlış bir yolculukta seyrettiğini ifade ediyor. Modern zaman bunalımlarının, anksiyete, depresyon gibi ruhun kabz hallerinde kalan bizlerin bu çırpınıştta yitip gittiğini anlatıyor.

Yolculuğun Büyük Olayı: Kendimiz

“Kendimiz, budur yolculuğun büyük olayı. Başka bir şey değil sadece kendi. Ya da az başkaları. Bahaneler, vesileler, bir sürü gerekçeler vardır hiç şüphesiz ama aslında sadece, kendimizi bulmaya olmasa bile kendimizle karşılaşmaya gitmek arzusuyla harekete geçirilip, yola düşeriz.” İnsan konfor alanından çıktıktan sonra asıl kendini tanımaya başlıyor. Bildiği yollardan uzaklaşıp başka bir tecrübenin içindeyken farklılaşarak yeni bir halini tanıyor. Antik filozoflarda alışıldık bir talim olan yolculuk, insanın sadece kendisiyle yüzleşmesini önemsemektedir. Hermann Hesse’nin Siddhartha kitabında da bahsettiği yolculuk hikâyesi ya da Musa ile Hızır’ın anlatılan yolculuğu insanın farklı duraklarda yaşadığı olaylardan edindiği tecrübeleri anlatır. Yazar da kendine yapılan yolculukların öznelliğe götürdüğünü ve gittiği yerde yabancı olan kişinin, tanıdığı olarak kendisini bilmesini anlatıyor.

Eve Dönmek

Yazar kitabın son kısmında “eve dönme” bahsine yer veriyor. “Nasıl ki daimî yerleşiklikten zevk almıyorsam, sürekli göçebelik de bana coşkunluk vermez.” diyor. İkamet etmek, bir yerin basitçe işgal edilmesi olmadığını, mekâna birkaç kıyafet, ev eşyası koymanın orayı yuvaya dönüştürmediğini ifade ediyor. Asla geri dönmemenin bir derviş sarhoşluğu yaratacağını, evin kütüphanenin, kağıtların, notların etrafında düzen aldığını söylerken, ritüel ve alışkanlıkların yerleşik olma halini getirdiğini söylüyor. “Seyahat tamamlanınca, ev bir apaçık haline gelir.”

Michel Onfray, bu kitapta yolculuk çerçevesini keskin sınırlarla çizmeden, mitoloji, tarih, coğrafya, modern zaman bağlamlarını harmanlayıp okuyucuya sunuyor. İnsanlık tarihinin yolda olma hikâyelerini ezber bozan bir anlatımla sunup, alt metni olan cümleleriyle sizlere yola çıkma cesareti veriyor.



HAZIRLAYAN: Şulenur KILIÇBAY

“YOLCULUK NEDİR?”

BAHTİYAR GÜL (Yazar –Türkçe Öğretmeni)

Yolculuk yeni bir yol bulma gayreti. Yerleşik olamamış insanın kendini araması, değişimi ve unutuşları. Yerinden kalkıp kendine yeni bir yön bulma isteği. Kendine bir yer bulamayanlar hep yürür bu anlamda yol da yolculuk da bitmez.

BİLAL ÇİL (İmam-Hatip)

"Bir yerden başka bir yere gitmek" kadar sade anlamı olsa da herkesçe farklı anlam taşır bünyesinde. Kimi zaman hedefine varmadan son bulan hayallerde, bazan da umuda açılmış yelkende. Şifa bekleyenin sabrında iken dertlinin derman arayışında.

Yolculuk bazen uzak bazan yakın iken mesafedir,
kimine göre soyut, kimine göre somut iken kavram, kalpte duygu iken akılda fikirdir.
Senden bir parça, bir gölge, bir yoldaş her daim başucunda yolculuk...

BÜŞRA ZEYNEP BOZDEMİR (Öğretmen)

Uzun bir yolculuğa çıkarılmanın feryadıyla başlıyor hepimizin hikâyesi. Uzağa yaklaşmanın, uzaktakine varmanın adıyla yolculuk yapmıyor muyuz? Adımlarımız, ayrılıklarımız, kavuşmayı umduklarımız, hayallerimiz uzaktakine bir nebze olsa yakınlaşmak için değil mi? Her birimizin uzağı nedir? Bir elin vücutta ulaşabileceği yeri neresidir veya bir kulağın işiteceği ses nereyle sınırlanır? İnsanın kilometrelerce uzağa gitmesine gerek olmadan uzak kaldığı neresidir peki? Ulaşamayacağı yere, kimsenin bilmediği, anlamadığı, kendinin dışında kimsenin vedalaşmadığı yolculukla var oluyor insan. Orası onun için bütün yolculukları hiç yorulmadan yapacağı ve hiç uzak hissetmeyeceği yeri, yurdu, evi. Nasıl isimlendirilirse öyle. Gönül diyelim biz ona, gönül.. Yolu var edene yolun varlığıyla ermeye... Mevlana Hazretleri Mesnevi'sinde şu dizelerle bize eşlik ediyor diyebiliriz:

"Bir güzel, aşıkına dedi ki:

Yiğidim, gurbette birçok şehirler gördün

Hangi şehir daha ziyade hoşuna gitti?

Aşık:

"Sevgilinin oturduğu şehir."

Sevgilinin oturduğu şehre yapılan yolculuk, yolculuktur.

ELİF KAYA (Ev Hanımı)

Yolculuk bazen mutluluktur bazen üzüntü. Geride bıraktığın varsa üzülsün yol acı verir. Yol ne kadar uzun olursa olsun varacağın yerde mutlu olacaksın yol engebelide olsa dayanır katlanırsın... Geride bıraktığın ve varacağın yer önemlidir.

EMİNE YILDIRIM (Öğretmen)

Eskiden yolculuk bir yere varan gidişti. Şimdi gidemeyip varamayınca düşlenen ve de düşülen bir hâl.

ESRA NUR ÖZKAN (Öğretmen)

Yolculuk bedeninin sabit ama kafanın seyir halinde olduğu trans biçimi gibi geliyor bana.

GÖKSEL TANDOĞAN (Psikolojik Danışman-Şair)

Bir yolculuk ki,
Başı belli sonu belli,
Yol belirsiz lakin yolcu besbelli,
Sanmaki tek yolculuk eden bu insan nesli,
Zerreden seyyarata her şey akar su misali...
Yol bilinmez,
Yolculuk bilinir.
Aşk ile atılmayan adımların izi silinir.
Hayy'dan gelir hû'ya gidilir.
Bu yolda kimbilir ne canlar verilir.
Zaman durur,
Gece zifirinden durulur.
Elbet bir Şeb-i arûs kurulur,
Olur da vuslata kavuşulur.
Bir seyrü seferki alemleri temaşa ederiz,
Dönüşü olmayan bu yolda ne sırlara ereriz.
Bir ömür ki bu yola serer,
Ve son demde sükuna ereriz.

HAYRİYE YERLİYURT (Yazar)

Benim için yolculuk yolda olma halidir ve ben yolda olmayı severim. Kitaplarda okuduğum şehirleri ve ülkeleri keşfetmekten, roman kahramanlarının ya da tarihi şahsiyetlerin geçtiği yerlerden geçmekten mutlu olurum. Müzelerde ve antik kentlerde mazinin izlerini aramak, mimarî şaheserlerde insanın dehâsına hayran olmak, denizlerde, göllerde, dağlarda ve ormanlarda Yaratan'ı tefekkür etmek heyecan verir. Ama benim için hepsinden önemlisi seyr-i seferdir. Bu ise iyi bir yol arkadaşıyla tadına doyum olmaz olur. Eskilerin evvel refik bad'el tarık sözü istikâmet kadar yoldaşın da önemini anlatır. Bu sebepten her yola çıktığımda bilirim ki gittiğim gezdiğim yer değildir önemli olan. Allah'ın arzını tanımak için doğru kişi(ler) ve halis niyetle attığım her adımın O'na olan hayranlığımı artıran bir keşfe dönüşmesidir.

MELTEM GÜLER (Matematik Öğretmeni/Yazar)

Yolculuk farklılaşmaktır. Kaldırımdaki çiçeği her gün ilk kez görmektir. Aynı kokuyu farklı duyumsamak, yemekten her kaşıқта yeni bir tat almak, bildiklerini yeniden keşfetmektir. Varabildiğin her sabah yeni bir sen olmaktır. Bazen ileriye, bazen geriye gideceğini, bazen iyiye bazen kötüye varacağını anlamaktır. Yolu düz olmayan yolcusu eksik olan dünyada sebepler aramaktır yolculuk.

MERVE İPEK İNAL (Ev Hanımı)

Yolculuk, bir menzile varmayı barındırır. O menzile varabilmek için bazen patikalı yolları aşmayı, bazen ovidan kolaylıkla geçmeyi gerektirir. Bu yüzden benim için yolculuk, bazen mücadele bazen ise refaktır.

MERYEM GÖKTAŞ (Hemşire)

Maddi yolculuk yorucu olabilir ama manevi yolculuk dinlendirir. Zamandan ve mekandan bağımsız ruhun yolculuğu beni çok etkiler. O öyle tatlıdır ki yollar ve kurallar yoktur. Mesela bir secde ile seni en güzele ulaştırır. Ruhun, ruhu yaratana yolculuğu hiç bitmez bu dünyada. Dünyada öyle güzel öyle anlamlıdır.

NURHAYAT AYDIN (Fizyoterapist)

Yolculuk benim için yolun ve yolda gördüklerimin, karşılaştıklarımın sahibine karşı tefekkürümü arttıran çok güçlü bir araçtır.

RÜYA ONAR (İnşaat Mühendisi)

Hayat yolculuğu, kendimizin keşfiyle başlayan yaşamımızda bir çok olay ile yol azığı edindiğimiz sonu hayırla biteceğine umduğumuz kısa bir süreç bana göre.

SEMA ORTA (İlahiyatçı)

Yolculuk, bir başlangıç; yeni umutlara, heyecanlara, yeni bir hayata giriş gibi.. yolcu olmak, yolda kalmak, yolu bitirmek... Her biri ayrı bir şeyler öğretiyor sanki.

SEVDE ÖZKAN (İnşaat Mühendisi)

Yolculuk benim için sakinlik dinlenme düşünme kendine gelme vakti bi nevi güncelleme gibi yolculuklar her zaman için vücuduma yorgunluk kafama dinginlik vermiştir. Çoğu şeyi o zaman düşünür karar alırım.

SÜMEYYE ALTINER (Hat Öğrencisi)

Orada olduğunu bildiğim ama daha önce gidip görmediğim için sanki benim için yok hükmünde bulunan yerleri gerek araba camından gerek bir duvar kenarından seyrederken -dağ başında bir kulübe, üç dört haneli bir köy- Rahman'ın kullarından asla gafil olmadığını idrak ettiğim ve acizliğimi hissettiğim bir tecrübedir yolculuk.

YASEMİN GENÇ (Vaiz)

Yolculuk seferî olan insanın önce içine seyr etmesi, sonra dışındaki âlemde yol almasıdır, ömür bir yolculuk insan bir yolcudur, bu anlamda insanın yolculuğu hiç bitmez, halden hale, hamlıktan kemale uzanan bir yolculuğun müdavimidir insan.



Murid BERGÛSİ

FENA OLMAZ

Yataklarımızda ölürsek fena olmaz
Temiz bir yastıkta
Ve dostlarımız arasında.
Bir kerede ölmek fena olmaz

Ellerimiz göğsümüz üzerinde bağılyken birbirine
Ellerimizde yalnız solgunluk
Ne sıyrıklar ne zincirler
Ne bir bayrak
Ne de bir protesto bildirisi.

Tozsuz bir ölümle ölürsek fena olmaz
Ne gömleğimizde delikler
Ne kaburgalarımızda deliller.

Kaldırımında değil
Beyaz yastık başımızın altındayken
Ölürsek fena olmaz
Elimiz sevdiklerimizin ellerinde
Etrafımızda çaresiz doktorlar ve hemşireler
Vedanın zarafetinden başka bir şey bırakmadan
Günlere aldırmadan
Dünyayı öylece kendi haline bırakarak
Bir gün bizden başkası
Onu değiştirir diye umarak.

YOLCULUKLA İLGİLİ KİTAP TAVSİYELERİ

HAZIRLAYAN: Feride Özge YILMAZ

KAHRAMANIN SONSUZ YOLCULUĞU

JOSEPH CAMPBELL

Mitlerin ve masalların gizemini çözmek için başvurulacak ilk kitap. “Elinizdeki kitabın amacı, pek de karmaşık olmayan bir örnekler yığını bir araya getirip kadim anlamın kendi kendini ortaya çıkarmasını sağlayarak dinsel ve mitolojik figürler altında çarpıtılmış bazı gerçekleri aydınlatmaktır. Eski öğretmenler ne dediklerini bilirlerdi. Hele onların simgesel dilini okumasını bir öğrendik mi, öğretilerinin anlaşılması için bir derlemecinin yeteneğinden fazlasına ihtiyacımız yoktur. Fakat ilk önce simgelerin dilbilgisini öğrenmeliyiz ve ben, bu esrara bir anahtar olarak psikanalizden daha iyi bir araç bilmiyorum.

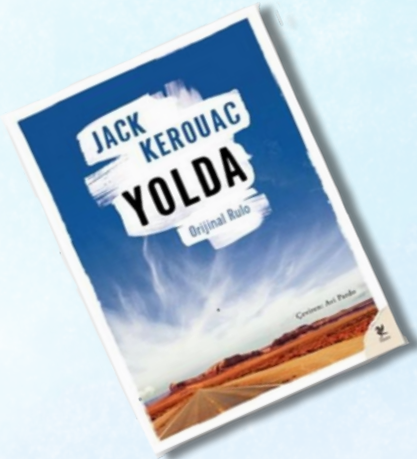


Psikanalizi konuya dair son söz olarak kabul etmesek bile, onun bir yaklaşım olarak iş görmesine izin verebiliriz. Buradan hareketle atılacak ikinci adım, dünyanın dört bir yanından bir dizi mitle halk hikâyesini bir araya getirmek ve simgelerin kendi adına konuşmalarına izin vermek olacaktır. Benzerlikler hemen gün yüzüne çıkacaktır; üstelik bunlar insanın gezegendeki binlerce yıllık ikameti boyunca yaşayageldiği temel gerçeklerin geniş ve şaşırtıcı biçimde değişmeyen bir ifadesini ortaya çıkaracaktır.”

YOLDA

JACK KEROUAC

Büyük ölçüde otobiyografik olan ve çoğu unsuru gerçek hayattan alınan romanda Kerouac ve arkadaşlarının yüzyılın ortasında ABD'yi baştan başa dolaştığı yolculuklar ve daha sonra Beat Kuşağı olarak adlandırılacak yakın arkadaş çevresi anlatılır.



YAŞAMIN UCUNA YOLCULUK

TEZER ÖZLÜ

Yaşamın Ucuna Yolculuk; Tezer Özlü'nün, “hayatının yazarları”nın kentlerine, yaşamlarına, ölümüne yaptığı yolculuğu anlatıyor bakıldığında. Kafka, Svevo, Pavese gibi isimlerin nefes aldığı sokaklarda soluyor, mezarlarını, ölümünü tadıyor.



FLANÖZ ŞEHİRDE YÜRÜYEN KADINLAR

LAURA ELKİN

Paris'in cam ve çelik kaplı pasajlarında doğan ve “amaçsızca dolaşan kişi” anlamında kullanılmaya başlanan “flanör” kelimesi Lauren Elkin'in bu kitabıyla erilden dişile çevrilerek “flanöz” oluyor. Yazar, sözlüklerin çoğunda bulunmayan bu hayali kelimenin temsil ettiklerinden yola çıkarak yazdığı kitabında bizi Paris, New York, Tokyo, Venedik ve Londra'nın sokaklarında George Sand, Virginia Woolf, Jean Rhys, Agnès Varda, Sophie Calle, Martha Gellhorn ve Joan Didion gibi flanözlerin ayak izlerini takip ederek yürümeye davet ediyor. Elkin, yaşamöyküsünü, gezi notlarını ve edebi eleştiriyi bir araya getirerek yarattığı bu mozaikte kadınların edebiyat, sanat, tarih, sinema aracılığıyla metropolle kurdukları ilişkilerin seyrini ilham verici bir üslupla kayda geçiriyor.



YÜRÜME

ORUÇ ARUOBA

Biz / yer, yön, yol / kişi başlıkları üzerine felsefik sorgulamalar, aforizmalar, düşünsel iklimler sunan Oruç Aruoba klasiği. Beyin akışı yöntemiyle tüm birikimleri, yaşananları, ilerileri, varsayıları derinlemesine yaşatan enderlerden. Söz gelimi: "Kişi kendi yapısının 'mimar'ı - ve ustabaşısı, ve ustasıdır... - taşları taşıyan da, yine, kendisidir. Kişi 'kendi taş'ını kendisi taşıyandır. kişi, taşını, taşır..."



YÜRÜMENİN FELSEFESİ

FREDERIC GROSS

Yürümek iki mesafe arasında gidip gelmek değil yaratıcı bir eylemdir. Hem kendi yalnızlığımıza çekildiğimiz hem de toplum olarak bizi dönüştürecek bir ayağa kalkıştır. İki büklüm vücudun karşısında dikilmeye çalışan, attığı her adımda yeryüzünün gerçek bir parçası olduğunu fark eden Homo Viator'un eylemidir. Çünkü yürüyen insan kendi üzerine çöken kaygı, haset ve korku yumaklarını çözer, varlığını yeryüzünün ebediyen yeni olan kalbine düğümler. Yürüyoruz, işte bu düğümü atmak için.



Nur GÖKCE

ANI

Zaman saçlarımı örüyor
kurdelesı güzün
dağınıksa kırgın hırpalanış
kalbinin aksi tarafında
alnının çatındaki sağanağı
sancının
Allah'ın boyasıyla boyanmak isteyen
birkaç telle beyaz
başım belada
solgun bir örtünün
ardından
çok defa güneşsiz
özleyerek rüzgarsız
kalarak bakışsız
gittikçe ağır
yük boynuma
ayrılık,
yürek zelzeleleri
onca göz –artı bilmem kaç- yaşı
peşine takarak dökülür
saçlarım
sanki sonbahar yaprakları
yeniden
karıştırır kafamı
yaşamak
ürkek
esintinin parmakları

